

ΑΚΡΙΤΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ, Ἡ παρ' ἡμῶν σύγχροσις τῶν ἐξουσιῶν Πολιτικῶν δεσπῶν. — ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΜΠΑΝΗ, Πῶς σκέπτονται τὰ βιβλία. Μελέτη. — JEAN LAHOR, Τραγοῦδι. Ποίημα. — MAURICE MAETERLINCK, Ὁ Τσίγγανος σὺν φεγγαῖσι. Ποίημα. Μετάφρ. Λέανδρου Παλαμά. — REMI DE GOURMONT, Οἱ descendants. Ἐπίκαιρα φιλολογικὰ θέματα. Μετάφρ. Α. Κ — Α. ΔΑΦΝΗ, Ἑλεγεία. Πεζὰ ποιήματα. — CARL MORBURGER, Οἱ Ρουθίνιοι. Ἐθνολογικὴ μελέτη. Μετάφρ. Δ. Δ. — HONNORÉ DE BALZAC, Ἡ Μυροδιά. Δρᾶμα. (Συνέχεια).

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ, ΔΗΜ. ΤΖΕΡΑΧΗ, Ὁφειλομένη ἀπάντησις. — ΡΗΓΑ ΓΚΟΔΦΗ, Οἱ Νέοι. — Ἡ Μόννα Βάννα εἰς τὸ Βασιλικόν. — ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΜΠΑΝΗ, Χρονικά. — Σ, Αἱ διαλέξεις τοῦ «Ἀκρίτα» εἰς τὴν Αἴγυπτον. — Ἐκδοσίς τῶν Ἀπάντων τοῦ Κάλλβου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	
Ἔτηθια	δοχ. 12 —	Ἔτηθια	φρ. χρ. 15 —
Ἐξάμηνος	» 7 —	Ἐξάμηνος	» » 8

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: — ΟΔΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 32.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα καὶ εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτέας εἰς ὠρισμένην προθεσίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐκλογὴν τοῦ ἐμολογιούχου. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ἐμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῇ Κεντρικῇ Καταστάσει καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστάσει τῆς Τραπέζης, ἐν Κερκύρα δὲ Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ἐκεῖ Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης.

Τόκοι καταθέσεων.

6 1/2	τοῖς %	κατ' ἔτος	διὰ	κατάθεσιν	6	μηνῶν
1	»	»	»	»	1	ἔτους
2 1/2	»	»	»	»	2	ἔτων
3	»	»	»	»	3	ἔτων
4	»	»	»	»	5	ἔτων

Αἱ ἐμολογία: τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ἑνομαστικῶς ἢ ἀνώνυμοι.

Διὰ τοὺς δυστροποῦντας εἰς τὴν ἐξόφλησιν τῆς συνδρομῆς των.

Ὁ Νόμος βέβαια δὲν προτάττει τὸν περιοδικὸν τύπον. Ἐχουν τὸ δικαίωμα νὰ κρατοῦν τὰ φύλλα ἐγγραφόμενοι ἐνδρόμονται, νὰ τὰ λαμβάνουν ἐπὶ ἓνα ὀρεθὸν χρόνον, νὰ τὰ ἀρχίζον, νὰ τὰ τσάλαπατοῦν, νὰ τὰ βρομιάζον καὶ ἔπειτα ἀπὸ τόσο καιρὸ νὰ σοῦ ἀνοῦνται τὴν εὐτελεστάτην ἐνδρόμῳ των μετὰ τὴν παράκλησιν... νὰ τοὺς διαγράψῃ ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ἐνδρόμων. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἐννοήσων οἱ κύριοι αὐτοὶ, ὅτι τὸ ἔργον μας αὐτὸ τὸ δημοσιογραφικὸν μετὰ μισοῦς ἀγῶνας καὶ μετὰ τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς μας καὶ ὅτι ἂν ἔχον δικαίωματα καὶ ἀπαιτήσεις ἔχουν ὅμως καὶ καθήκοντα καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ ἐξόφλησις τῆς συνδρομῆς των. Εἶναι καιρὸς ποιᾶ. Τὸ ἔτος κλείνει.

Οὐδεμίαν ἀπόδειξις πληρωμῆς ἀναγνωρίζεται ἀνευ διπλοτύπου φέροντος τὴν σφραγίδα τοῦ **Ἀκροῖτα** καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Διευθυντοῦ ἢ τοῦ Γραμματέως.

Τὴν γενικὴν ἀντιπροσωπείαν τοῦ ΑΚΡΙΤΑ ἀνέλαβον:

Ἐν Πειραιεῖ :	δ κ.	Ρῶμος Φιλύρας. Ὁδὸς Θεσσαίου 9.
Ἐν Πάτραις :	δ κ.	Ν. Λιθαθινός.
Ἐν Καλάμαις :	δ κ.	Α. Καβαλιεράτος.
Ἐν Αἰγίῳ :	δ κ.	Ἄ. Σταυρόπουλος.
Ἐν Ἀργινίῳ :	δ κ.	Σ. Καραπάνος Δογ. Ὑπὸς Ἐθν. Τραπέζης.
Ἐν Τριπόλει :	δ κ.	Ε. Ριτζᾶς.
Ἐν Κεφαλληνίᾳ :	δ κ.	Κ. Μπορμπουλάς, ἰατρός.
Ἐν Ρεθύμῳ Κρήτης :	οἱ κ. κ.	Ἰ. Δεττοράκης Δογιστῆς Γαλ. Ταχυδρ. Ἐ. Τσίριμονάκης. Δικηγόρος.
Ἐν Ἡρακλείῳ :	δ κ.	Ι. Λιναρδάκης. Κεντρ. Φαρμ. Γ. Γεωργιάδου.
Ἐν Αἰγύπτῳ :	δ κ.	Π. Μάγνης. Beni-souef. Haute-Egypte.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΔΗΜ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

Η ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΣΥΓΧΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

Πολλάκις ἐλέχθη κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ πολιτεύματος παρ' ἡμῖν, πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ διεξάγεται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ὑπαγορευομένων ὑπὸ τῶν καθολικῶν τῆς χώρας συμφερόντων. Καὶ ἀφορμὴν πρὸς τοῦτο ἔδωσαν αἱ παρατηρηθεῖσαι πολιτικαὶ ἀνωμαλίαι, αἱ ἐν τῇ διοικήσει ἀταξίαι, αἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς διαμάχαι τῶν κομμάτων διὰ ταπεινὰ καὶ προσωπικὰ συμφέροντα, προσέτι δὲ ἡ ἔνεκα τῶν λόγων τούτων ἐπελθοῦσα ἀδυναμία περὶ τὴν διευσθέτησιν τῶν πολλαπλῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων.

Δὲν γνωρίζομεν ποῖα τὰ αἷτια, τῆς ἐν τῷ συνόλῳ οὐχὶ εὐχαρίστου ταύτης καταστάσεως, ἅτινα ἀνευρίσκουσιν οἱ μελετῶντες μετ' ἐνδιαφέροντος τὰ πράγματα τῆς πατρίδος. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ταῦτα δύνανται νὰ ἀνευρεθῶσι, εἰς τὴν μὴ τελείαν ἐφαρμογὴν τῶν ὁρισμῶν ἐκείνων τοῦ Συντάγματος τῶν ἀφορώντων τὴν σύνταξιν τῆς πολιτείας, καὶ τοῦτο οἷοτι φαίνεται ὅτι ἐλλεῖπει ἀφ' ἡμῶν ἡ πολιτικὴ ἠθικὴ.

Κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς ἐκείνους τοῦ Συντάγματος αἱ ἀπὸ τοῦ ἔθνους πηγάζουσαι τρεῖς ὑπέρταται ἐξουσίαι Νομοθετικὴ, Ἐκτελεστικὴ, καὶ Δικαστικὴ, διαγράφονται ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων. Καὶ ἡ μὲν νομοθετικὴ, ἐνασκουμένη ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Βασιλέως, ἔργον ἔχει τὴν συγγραφὴν τῶν διατάξεων ἐκείνων, σύμφωνα μετὰ τὰς ὁποίας τὸ κράτος θὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τοῦ ἵνα ἐκτελέσῃ τὸν προορισμὸν του. Ἡ δὲ ἐκτελεστικὴ, ἥτις ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα καὶ ἐνεργεῖται διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ διοριζομένων ὑπευθύνων ὑπουργῶν, ὀφείλει νὰ γρηγορῇ εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν διατάξεων τούτων, καὶ ἐκτέλεσιν τῶν παρὰ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἀποφασισμένων, καὶ προσέτι ἐμφερομένην ὑπὸ ἀληθοῦς ἐνδιαφέροντος διὰ τὰ

συμφέροντα τῆς χώρας, νὰ ὑπερασπίζη ταύτην κατὰ παντὸς ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ. Καὶ τέλος ἡ δικαστικὴ, ἥτις ἐνεργεῖται διὰ τῶν δικαστηρίων, καθῆκον ἔχει τὴν λύσιν τῶν ἀναφυομένων διαφορῶν καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐγκληματούντων, συμφώνως πρὸς τοὺς ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ψηφίζομένους νόμους.

Διεγράφη δὲ ἡ ὑπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτησία τῶν τριῶν τούτων ἐξουσιῶν, καίτοι εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξη ἡ μία ἀνευ τῆς ἄλλης, ὅπως μὴ συγκεντρουμένων ἐπέλθῃ μία καὶ ἀπόλυτος ἐξουσία, ἡ ἐνδεχομένη αὐθαιρεσία τῆς ὁποίας δύναται νὰ καταλύσῃ πᾶσαν ἐλευθερίαν.

Ἐν τούτοις παρ' ἡμῖν ἡ ἀνεξαρτησία αὕτη, ὑπερτάτη ἐγγύνησις πάσης εὐνομουμένης πολιτείας, κινδυνεύει εἰς τὸ νὰ μὴ ὑφίσταται πλέον. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐκτελεστικῆς, τῆς δευτέρας τῶν τριῶν ἐξουσιῶν, ἡ ὁποία κρατεῖ εἰς χεῖρας αὐτῆς τὴν κυβέρνησιν καὶ τὴν διοίκησιν τῆς χώρας, πρέπει κατὰ τὰ ἐπικρατήσαντα κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα, νὰ ἀπολαύωσι τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. Καὶ διὰ νὰ κατωρθώσωσι τοῦτο πρέπει ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τοῦ κοινοβουλίου, νὰ ὑποστηρίξη καὶ ἀκολουθῇ αὐτοὺς. Τοῦτο ἔσχε ὡς ἀποτέλεσμα παρ' ἡμῖν τὴν δημιουργίαν κομμάτων προσωπικῶν, ἅτινα ἐπιδιώκουσι νὰ ἐξασφαλίσωσι περὶ ἑαυτὰ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον ἀριθμὸν βουλευτῶν, ἵνα λάβωσι τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν καὶ εὐρίσκονται ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτῆς. Πάσας δὲ τὰς προτάσεις νόμων τὰς ὑποβαλλομένας ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τούτων τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, οἱ φίλοι καὶ ἀκόλουθοι τούτων βουλευταὶ ψηφίζουσι τυφλοῖς ὄμμασι, ἀδιαφόρως ἂν αὐταὶ εἶνε ἡ μὴ σύμφωνοι πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους. Καὶ τοῦτο διότι ἂν δὲν πράξωσι τοιουτοτρόπως, τὸ κόμμα τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦσι δὲν δύναται νὰ εὐρίσκηται ἐπὶ τῆς ἐξουσίας, ὡς μὴ ἀπολαῦον τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτη τοῦ κοινοβουλίου πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, τουτέστι τοὺς ὑπουργούς, εἶνε ἡ βᾶσις τῆς λειτουργίας, ἔστω καὶ κατὰ τὰ προσχήματα, παντὸς συνταγματικοῦ πολιτεύματος, ἔπεται ὅτι ὁ σχηματισμὸς Βουλῆς ἀκολουθούσης αὐτοὺς κατὰ πλειοψηφίαν, εἶνε τὸ κύριον αὐτῶν μέλημα, ἰδίως ὅταν ἐνεργοῦνται αἱ καθ' ἅπαν τὸ κράτος βουλευτικαὶ ἐκλογαί. Καὶ παριστάμεθα τότε μάρτυρες παντοειδῶν καὶ πολυποικίλων ἐπεμβάσεων ἐν ταῖς ἐκλογαῖς ταύταις, δι' ὧν τῶν μέσων τὰ ὁποία ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία διαθέτει, ἵνα οὕτω αὕτη σχηματίζῃ κατὰ τὴν βούλησιν τῆς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, καὶ νοθεύσῃ τὸ ἀληθὲς φρόνημα τῆς χώρας.

Ἴδού, τὰ σημεῖα εἰς τὰ ὁποία ἐναργῶς καταδεικνύεται ἡ ἐπέμβασις τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, εἰς τὰ ἔργα καὶ τὸν

σχηματισμὸν, τῆς κατὰ τὸ σύνταγμα ἀνεξαρτήτου διαγραφείσης νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Τὰ μέλη ὅμως τῶν εἴτε τοιουτοτρόπως, εἴτε ἄλλως πως σχηματιζομένων πλειοψηφῶν τῆς Βουλῆς, ἀναλαμβάνουσι πρὸς τοὺς φίλους ἐκλογεῖς αὐτῶν πολλὰς καὶ διαφόρους ὑποχρεώσεις, αἵτινες πᾶσαι συνίστανται εἰς τὴν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐκτελεστικῆς ἀπόσπασιν καὶ εἰς αὐτοὺς παραχώρησιν δημοσίων θέσεων, παροχῶν καὶ προνομίων παντοειδῶν, κοινὴν βᾶσιν ἐχουσῶν τὴν κατασπατάλησιν τοῦ δημοσίου χρήματος. Ἡ κυβέρνησις δὲ γνωρίζουσα ὅτι ἡ μὴ ἐκτέλεσις τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἀντιπροσώπων τούτων τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, φέρει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἄρσιν τῆς ἐν τῇ Βουλῇ ὑποστηρίξεως αὐτῆς ὑπὸ τούτων καὶ τὸν κίνδυνον, ὃν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ διατρέχει, ν' ἀπολέσῃ δηλονότι τὴν διαχείρησιν τῆς ἐκτελεστικῆς τοῦ κράτους ἐξουσίας, ἐξαναγκάζεται νὰ συναινέσῃ εἰς πᾶσαν παραχώρησιν. Καὶ συνέπεια τούτου εἶναι ἡ πολλὰκις παρατηρουμένη ἀναστάσις τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν δι' ἀθρόων ἀπολύσεων τῶν ὑπαλλήλων, καὶ ἀντικαταστάσεως τούτων ὑπ' ἄλλων, φίλτατα διακειμένων πρὸς τοὺς βουλευτὰς τοὺς ὑποστηρίζοντας τὸ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ κόμμα.

Τοιουτοτρόπως γίνεται φανερὸν ὅτι πλήρης εἶναι ἡ ὑπερβάσις τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἐπὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν καθήκοντων τῆς ἐκτελεστικῆς.

Ἀλλὰ μήπως ἡ τρίτη τῶν ἐξουσιῶν, ἡ δικαστικὴ, διαφεύγει τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἐκτελεστικῆς; Ἡ ἐξουσία αὕτη ἥτις ἐτάχθη φρουρὸς τοῦ συντάγματος καὶ τῶν νόμων, δυναμένη πᾶσαν διάταξιν καὶ πᾶσαν πράξιν τῆς διοικήσεως ἀντικειμένην αὐτοῖς, νὰ μὴ ἀναγνωρίξη, καὶ ἥτις κρατεῖ εἰς τὰς χεῖρας τῆς τὰ μέσα ἐκεῖνα δι' ὧν ἐμπεδοῦται ἡ τάξις, ἡ εὐνομία καὶ ἡ ἀσφάλεια, ἐγένετο καὶ αὕτη ἔρμαιον τῶν σκανδαλωδῶν πιέσεων τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Διότι αὕτη ὅπως ἐπιβάλλῃ τὰς θελήσεις τῆς, δὲν σταματᾷ πρὸ οὐδενὸς μέσου, διαθέτουσα ἄλλως τε ἐπαρκῆ στοιχεῖα ὅπως ἐξαναγκάσῃ τοὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους νὰ γίνωσι πειθήνια αὐτῆς ὄργανα· διορίζουσα δηλονότι καὶ παύουσα πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἐτέρους δὲ δελεαστικῶς προθιβάξουσα ἢ ἐκδικητικῶς ταλαιπωροῦσα διὰ διπνεκῶν μεταθέσεων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Καὶ οὕτω ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης, ἡ μόνη δυναμένη ἀμέσως νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως ἐνὸς λαοῦ, καταπίπτει ὀσημέραι εἰς τὰς συνειδήσεις πάντων, διὰ τῆς τοιαύτης ἐπεμβάσεως καὶ ἀναμίξεως εἰς τὰ ἔργα αὐτῆς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ὑπαικούσης πλειστάκις εἰς τὰ κελεύσματα τῶν μελῶν τῆς νομοθετικῆς.

Ὡστε διὰ τῆς ὑπερβάσεως τῶν ὀρίων ἐν οἷς ὑπὸ τοῦ συντάγματος περιεκλείσθησαν αἱ τρεῖς ὑπερτάται τοῦ κράτους

έξουσία, έπέρχεται ή διατάραξις εκείνη τής λειτουργίας του πολιτεύματος, ήτις έκδηλοῦται κατά τους χρόνους τούτους εἰς πάσας τὰς πράξεις καὶ τὰς ἐνεργείας του κράτους, καὶ εἰς πάντας τους κλάδους τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἐπιδρῶσα προσέτι ὀλεθρίως ἐπὶ του ἐμπορίου, τής βιομηχανίας καὶ τής ἐθνικῆς παραγωγῆς ἐν γένει.

Τὸ κύριον αἴτιον τής καταστάσεως ταύτης εἶναι ή πολιτική ἀνηθικότης, ήτις διέπει τὴν λειτουργίαν του παρ' ἡμῖν πολιτεύματος. Καὶ ή ἀνηθικότης αὕτη προῆλθε διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν πολιτευομένων θέτει ὑπεράνω τῶν ἑαυτοῦ μελημάτων καὶ συμφερόντων, τὸ γενικὸν καὶ ἐθνικὸν συμφέρον. Τὸ πολιτεύεσθαι σήμερον κατήντησε νὰ σημαίνει ἐκλεγέσθαι καὶ κατέχει τὴν ἐξουσίαν δ' οἰωνοῦ μεσῶν. Τὰ μέσα δὲ ταῦτα συνίστανται εἰς τὸ νὰ μὴ καταδιώκονται ὑπὸ τής δικαστικῆς ἐξουσίας οἱ φίλοι ἐκλογεῖς του πολιτευομένου, εἰς τὸ νὰ μὴ ἐξαναγκάζονται εἰς πληρωμὴν τῶν φόρων, εἰς τὸ νὰ μὴ ἐκτελῶσι τὰς διατάγας τής ἀστυνομίας, εἰς τὸ νὰ μὴ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὑπάρχει διοικητικὴ ἀρχή, εἰς τὸ νὰ ἀπαιτῶσι μετὰθεσιν ή παῦσιν παντὸς δημοσίου ὑπαλλήλου ὅστις δὲν ἐκτελεῖ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, εἰς τὸ νὰ ἀπαιτῶσι τὰ τέκνα αὐτῶν, ν' ἀποφύγῃ τὴν στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν, εἰς τὸ νὰ ἀπαιτῶσιν ὅπως πᾶς ἐχθρὸς τῶν εἴτε προσωπικῶς εἴτε κομματικῶς, ὑφίσταται καταδίωξιν ἀπνευστάτην ἀπὸ ὅλους τους καθ' ἕκαστον τρόπον ὑπαλλήλους τής ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, καὶ εἰς τὸ νὰ προσλαθῶσι νὰ καταπατήσωσι πάντα νόμον καὶ πᾶσαν διάταξιν του κράτους, ὅπως ἱκανοποιήσωσι τὰ μικρὰ τῶν συμφέροντα.

Καὶ ὅλη αὕτη ή κατάσταση τής ἰδέας του πολιτεύεσθαι, προῆλθεν ἐκ μέρους αὐτῶν τῶν πολιτευομένων, οἵτινες ἐφρόντισαν νὰ ἐνσπείρωσι τοιαύτας ἀρχὰς εἰς τὴν ψυχὴν του λαοῦ, μολύναντες αὐτὴν, καὶ καταστήσαντες τὸν λαὸν ἀνίκανον νὰ σκεφθῆ δι' ἐν οἰωνοῦ ἀνώτερον συμφέρον του ἔθνους, μὲ ὅσιν προθυμίαν καὶ ἀν ἠθελε δείξῃ.

Παριστάμεθα λοιπὸν οὕτω ἐνώπιον τοιαύτης συγχύσεως τῶν ἐξουσιῶν, καθ' ἣν ἐξαφανίζεται καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα του ἐλέγχου τής νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῶν πράξεων τής ἐκτελεστικῆς, τὸ ὁποῖον ἐκ του συντάγματος ἀπορρέει. Διότι βεβαίως δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐπικριθῶσι πράξεις τής ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, τὰς ὁποίας ή νομοθετικὴ διὰ τῶν μελῶν αὐτῆς προκαλεῖ. Ἐὰν δὲ συμβῆ ἐνίστε ή μειοψηφία τής Βουλῆς, νὰ ἐλέγξῃ τὰς τοιαύτας πράξεις καὶ νὰ ζητήσῃ εὐθύνας παρὰ τῶν ὑπευθύνων ἀντιπροσώπων τής ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, τῶν Ὑπουργῶν δηλονότι, ή πλειοψηφία ή ὑποστηρίξουσα καὶ κρατοῦσα τούτους ἐπὶ τής ἐξουσίας, ἴσταται πάντοτε παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν, ἔτοιμος νὰ ἐκφράσῃ πρὸς αὐτούς τὴν πλήρη

ἐμπιστοσύνην τής Βουλῆς διὰ τὰς πράξεις ταύτας. Τοιουτοτρόπως αἱ περὶ εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν διατάξεις του συντάγματος, μένουσι νεκρὸν αὐτοῦ γράμμα, καὶ διὰ τους λόγους τούτους, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδεὶς τῶν πολιτευομένων ἐπιθυμεῖ ποτὲ νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐνεργείαν αὐται, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν οὔτοι καλῶς, ὅτι οὐδεὶς ἔσεται ὁ μὴ φέρων εὐθύνας.

Ἐκ τῶν ρηθέντων φανερὸν γίνεται ὅτι ή διόρθωσις τῶν κακῶν τούτων ἐπέρχεται ἐὰν πνεύσῃ ἄνεμος πολιτικῆς ἠθικοποιήσεως. Αὕτη δὲ κατ' ἀνάγκην θὰ ἐπέλθῃ ὅταν ή ἐκτελεστικὴ ἐξουσία κλείσῃ ἐντελῶς τὰς θύρας πρὸς τὰς βουλευτικὰς ἀπαιτήσεις. Καὶ διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ δεσμευθῶσιν αἱ χεῖρες τῶν ἐπὶ ἀντιπροσώπων τής ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἐκ τής δεσμεύσεως ταύτης βλάβη τις εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

Ὁ τρόπος δὲ οὗτος ἐγκεῖται εἰς τὴν ψήφισιν νόμων, οἵτινες νὰ προστατεύσωσι καὶ νὰ μονιμοποιήσωσι τους δημοσίους ὑπαλλήλους, ὁ διορισμὸς, ή μετὰθεσις καὶ ή προαγωγή τῶν ὁποίων νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἀμέσως παρὰ του ὑπουργοῦ, ἀλλὰ νὰ ὑποδεικνύεται καὶ νὰ ἐπιβάλλεται εἰς αὐτόν, ὑπ' αὐτῆς τής ὑπηρεσίας, εἴτε διὰ διαγωνισμῶν, εἴτε δι' ἄλλων μέσων δι' ὧν θὰ εἶνε ἐφικτὸν νὰ ἀναγνωρισθῆ ή ἱκανότης. Καὶ γινομένης ἀνεξαρτήτου οὕτω τής διοικήσεως καὶ τής δικαιοσύνης, ἀπὸ τής πίεσεως τῶν ὑπουργῶν, ὑπαικόντων συνήθως εἰς τὰς πιέσεις τῶν μελῶν τής νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἐξασφαλίζεται ή ἰσότης εἰς τὴν λειτουργίαν τούτων δι' ἅπαντας τους πολίτας.

Τότε ἐπέρχεται ή ἠθικὴ διάπλασις του λαοῦ, ήτις φέρει αὐτὸν μακρὰν τῶν ταπεινῶν συμφερόντων του, καὶ κάμνει αὐτὸν νὰ δίδῃ τὴν ψῆφον του ἀνευ ὑστεροβουλίας. Τότε ή νομοθετικὴ ἐξουσία μὴ ἔχουσα λόγον ἐπεμβάσεως εἰς τὰ ἔργα τής ἐκτελεστικῆς καὶ τής δικαστικῆς, θὰ περιορισθῆ εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῆς, καὶ γινομένη πολιτικῶς ἠθικὴ, θὰ φροντίσῃ περὶ τῶν ἀληθῶν συμφερόντων του κράτους, ἐνισχύουσα τὴν ἐθνικὴν παραγωγὴν τὴν ἥδη παρημελημένην καὶ καταφρονημένην. Καὶ διὰ τής τοιαύτης ἀρσεως τῶν λόγων τής συγχύσεως τῶν ἐξουσιῶν, θὰ ἐπανεέλθωσιν αὐται ἐντὸς τῶν ὁρίων, ἅτινα τὸ πολίτευμα τής χώρας ἔχει διαγράψει.

Ὡστε διαγνωσθείσης τής αἰτίας τής τοιαύτης παρ' ἡμῖν πολιτικῆς καταστάσεως, πρέπει ή διόρθωσις νὰ γίνῃ κατὰ τοιοῦτον ὡς ἄνω τρόπον, ὥστε νὰ παταχθῆ ή ρίζα του κακοῦ. Διότι εἶνε βέβαιον ὅτι τὰ ἐκ τής συγχύσεως τῶν ἐξουσιῶν προκύπτοντα κακὰ, φέρουσι σήμερον τὸν λαὸν διὰ τής πολιτικῆς ἀνηθικότητος εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο καθ' ὃ νὰ ἀρῆται πᾶσαν ὑποχρέωσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν πολιτείαν, καὶ νὰ νομίζῃ

ὅτι τὸ νὰ ἐκτελῇ τὰς ὑποχρεώσεις του εἶνε ταυτόχρονα δουλικόν. Ὡς δ' ἀναφώνει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Πολιτικοῖς αὐτοῦ, «τοῦτο δ' ἐστὶ φαῦλον· οὐ γὰρ δεῖ οἶσθαι δουλείαν εἶνε τὸ ζῆν πρὸς τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ σωτηρίαν.»

Δημ. Π. Δημητριάδης

ΠΩΣ ΣΚΕΠΤΟΝΤΑΙ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τὰ βιβλία μας εἶνε ὁ ναός μας
Κ. Παλαμᾶς

Τὸ τελευταῖον βιβλίον τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμᾶ, διδασκάλου ὀνομαστοῦ πλέον, τοῦ ὁποῦ το ὄνομα ἐπήδησεν ἀπὸ τὰ στενὰ σύνορα τὰ ἑλληνικά, — δυστυχῶς μόνον τὸ ὄνομα, ἀφοῦ ὅσα ἐγράφησαν περὶ αὐτοῦ ἐξῶ εἶνε περισσότερον παρὰ τὰ ἐδῶ παρεξηγητικά τῆς ἐργασίας του, καὶ τῶν προθέσεών του — δίδει, ὅπως λέγουσιν εἰς τὴν φράσιν τῆς συνηθείας, «ὄλον τὸ μέτρον τῆς λυρικῆς του δυνάμεως». Ὑστερ' ἀπὸ τὸν «θάνατον τοῦ Παλληκαριῦ» διήγημα καλλονῆς ἐπικῆς, ὕστερ' ἀπὸ τὰ «μάτια τῆς ψυχῆς», εἰς τὰ ὁποῖα συγκαταριθμῶνται καὶ ποιήματα ὅπως «οἱ τάφοι τοῦ Κεραμεικοῦ» καὶ ὁ «θάνατος τῆς Κόρης» καὶ δείχεται μᾶλλον καθωρισμένη ἢ καλλιτεχνικὴ προσπάθεια τοῦ κ. Παλαμᾶ μετὰ τοὺς Ἰάμβους καὶ ἀναπαιστους, ἓνα βιβλιαράκι στίχων, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ κ. Παλαμᾶς ἐξήτησε τὴν ἀνανέωσιν τῆς ποιητικῆς γλώσσης καὶ τῶν ῥυθμῶν, ἓνα βιβλιαράκι προερχόμενον ἀπὸ ἀνθρώπον αἰσθανόμενον — σκεπτόμενον ἐπομένως, τὸν «Τάφον», ποῦ κατέστησε τὴν Μοῦσαν τοῦ ποιητοῦ, τὴν τόσο ἀποκρυστικὴν διὰ τὸ «γαῦνον», ὅπως λέγει, «πλήθος», δημοφιλῆ ἐπὶ ἓνα μικρὸν διάστημα, ἰδοὺ ἢ Τρισεύγενη. Σταθμὸς διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς νεοελληνικῆς δραματικῆς τέχνης. Ἡ Ρομελιώτικη αὐτὴ τραγωδία ἔχει ὄλον τὸ κάλλος καὶ ὄλην τὴν ἀλήθειαν μιᾶς τραγωδίας Εὐριπιδικῆς. Ὁ βιολιστὴς Νίκαιος ἀντικαθιστᾷ τὸν χορὸν τοῦ ἀρχαίου δράματος. Καὶ ἡ λιτὴ σεμνότης τῆς συνθέσεως καὶ ἡ ἀποφυγὴ «Θανατικῶν ἐκτελέσεων» ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἡ ὑπαιθριος «Sub Jove» δράσις, καὶ ἡ κάποια ῥητορικὴ γνωμολογία ἢ ἀπροκάλυπτη, ἢ «ἱερὰ αὐτὴ μέθη» τῆς γυναικότητος μιᾶς ἀνδρογύναικας, ἢ ὁποῖα εἶχε τὴν τόλμην παρ' ὄλην τὴν Ῥομελιωτικὴν αὐστηρότητα τῶν ἡθῶν νὰ πηγαίη νὰ εὐρίσκη τὸν ἀγαπημένον της εἰς τὰ γιβάκια, ἢ λατρεία τῆς ὠμορφιάς «ἀνωτέρας ἀπὸ κάθε ἀγαθότητα διότι περιέχει μέσα της κάθε ἀγαθότητα, ὅπως εἶπεν ὁ ποιητὴς τοῦ Φάουστ, ὄλ'

αὐτὰ τρανότατα δείχνουν — ὦφειλαν νὰ δείξουν εἰς τοὺς κλαυσαυχενευόμενους — ἢ λέξεις εἶνε Ἀριστοφανικὴ — τῆς κριτικῆς μας, ἱατροφιλοσόφους χρονικογράφους καὶ μὴ ὅτι ἢ Τρισεύγενη εἶνε δράμα. Καὶ μετὰ τὴν Τρισεύγενη μιὰ συλλογὴ ἄρθρων, τὰ «Γράμματα» περὶ τῶν ἐποίων ἐστημεῖωσαμεν κάπου, γενικώτατα ἄλλωστε τὰς ἀντιρρήσεις μας. Διότι ἢ κριτικὴ του, ἢ ἐφηρμοσμένη εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς λογοτεχνίας μας αἰσθητικὴ του, προκαλεῖ ἀντιρρήσεις ποῦ δὲν προκαλεῖ ἢ αἰσθητικὴ τῶν ποιημάτων του καὶ ἀπλῶς ἢ αἰσθητικὴ του, ἢ ἀντιληπτικὴ τῆς τέχνης γενικῶς. Ἡ τελευταία μάλιστα εἶνε μία φωτεινὴ καὶ μία εὐρεῖα αἰσθητικὴ. Ὁ κ. Παλαμᾶς ἀγαπᾷ ὅλας τὰς μεταμορφώσεις τοῦ «Πρωτέως» ὅπως κάπου εἶπα τὴν τέχνην, χαρακτηρισμὸν ποῦ ἐπεδοκίμασεν εἰς ἓνα ἄρθρον του. Κι' εἶπειτα ἢ «Ἀσάλευτη ζωὴ» — μιὰ σειρά λυρικῶν ποιημάτων — ἐπικολυρικῶν. Διότι ὁ κ. Παλαμᾶς ἐνώνει τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα εἰς βαθμὴν ἀπίστευτον. Ποιημάτων του γνωστῶν καὶ ἀγνωστῶν.

Καὶ πρῶτα πρῶτα ὁ τίτλος. Διὰ τὸν κ. Παλαμᾶ οἱ τίτλοι τῶν ποιημάτων, φαίνεται, ἔχουν τὰς περισσοτέρας φορὰς αἰτίας ἔλως ἐσωτερικῆς, ἀτομικῆς, ἰδιαιτέρας, intimas. Κ' ἓνας αὐστηρὸς παρατηρητὴς δὲν θὰ ἐδικαιολογῶσε τὸν τίτλον μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου, οὔτε τοὺς μερικωτέρους τίτλους, «Γυρισμὸς», «Στίχοι: σὲ γνωστὸν ἦχο». Ἡ αἰσθητικὴ τῶν ὄσων ἀντιλαμβάνονται τὴν τέχνην ὡς κάτι μακρὰν πάσης ὑποκειμενικότητος, ποῦ θεωροῦν ἀνορθογραφίαν τὴν ἀνάμιξιν τοῦ ὑποκειμένου καὶ εἰς τοὺς τίτλους ἀκόμη δὲν θὰ τοῦ τὸ συγχωρήσουν. Θὰ τοῦ τὸ συγχωρήσωμεν ὅμως ἡμεῖς. Ἀσάλευτη ζωὴ καὶ ὅμως ζωὴ. Δὲν ταξιδεύεις, δὲν μάχεσαι δὲν πετᾷς καὶ ὅμως

«Τὰ μεγαλόφτερα πουλιὰ καὶ τὰ καρᾶδια ντρόπιασες
καὶ μάχεσαι μὲ τοὺς ρυθμοὺς τῶν ἱερῶν Ὀμηρῶν

Νὰ τὸ κλειδὶ λοιπὸν, μὲ τὸ ὁποῖον ἀνοίξαμεν τὴν θύραν τοῦ μυστηρίου. Αὐτὸ θὰ ἐννοεῖται ὑπὸ τὰς λέξεις τὰς γραμμένας μὲ κόκκινα βυζαντινὰ γράμματα ἐπάνω εἰς τὸ φυσικὸ ἐξώφυλλον τοῦ μεσοῦ βιβλίου. Καὶ τώρα ἄς ἐξετάσωμεν τὰ περιεχόμενά του: «Πατρίδες», μιὰ σειρά συνέντων εἰς στίχους δεκατρισυλλάβους, ἐνδεκασυλλάβους καὶ δεκατρισυλλάβους, γραμμένων κατὰ καιροῦς. Τὰ δώδεκα πρῶτα συνέντα τὰ καὶ ἰδιαιτέρως τιτλοφορούμενα «Πατρίδες» ἔχουν δημοσιευθῆ πρὸ δεκαετίας καὶ ἀποτελοῦσαν τὴν ἀγαθοτέραν ἀνάμνησιν ποῦ εἶχε κανεὶς διὰ τὴν παλαιότεραν ἐργασίαν τοῦ κ. Παλαμᾶ. Μολονότι ὁ ἀρχιτεκτονικὸς σύνδεσμος αὐτῆς τῆς συνθέσεως μοῦ διαφεύγει, ἐντούτοις ἐκεῖνο ποῦ ἐννοοῦμεν εἶνε πῶς τὰ συνέντα αὐτὰ ἐγράφησαν διὰ νὰ δείξουν τὸ ἄπλωμα τοῦ ὄνειρου τῶν πατρίδων ἀπὸ τὸ Μωραϊτικὸν ἀερογιάλι ποῦ ἐγέννησε τὸν ποιητὴν, τὴν λιμνοθάλασσαν τοῦ ἱεροῦ Μεσολογγίου, ποῦ ἦτον ἢ πρώτη εἰκὼν ἢ ὁποῖα ἐξετυλίχθη ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια του, ὅπου ἐλαμψεν ἀκόμη τὸ ὄνειρον τῶν Ἑλλάδων εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν Ἱστορίαν, ἕως ἐκεῖ ποῦ τὸ ὄνειρον τῶν πατρίδων

λυώνει· κ' ἐκείνω, ὅπως ἡ προσωπικότης τοῦ ποιητοῦ μέσα εἰς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῶν πραγμάτων. Τὰ δώδεκα αὐτὰ σονέττα ἀποτελοῦν τὸ πλέον διυλισμένον, τὸ πιὸ φένο, ποιητικὸν γράψιμον τοῦ κ. Παλαμᾶ, εἰς μίαν ἐργασίαν ὅπως τοῦ ποιητοῦ μας, ποῦ ἀρπάζει τὴν ποίησιν ἀπὸ τὰ μαλλιά σὰν κουρσάρος. Ἐνα γράψιμον περισσότερον παραστατικόν, ζωντανόν, τραχὺ, ὅπως τὰ περιγράμματα τῶν Ρουμελιωτικῶν βουνῶν, δυσκόλως ὑποβαλλόμενον εἰς τοὺς κανόνας τοῦ ἀναγλύφου καὶ τοὺς νόμους τῶν ἀνδριάντων. «Ἐγὼ δὲν εἶμαι πλάστης ἀγαλμάτων, ἐγὼ τραγοῦδια τραγοῦδῶ». Τραγοῦδια ποῦ μὲ ὄλην τὴν ἐrudition τοῦ υποθέτου, ἔχουν τὰς περισσοτέρας φορὰς ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς ἀναλογίας ἐνδὲς ἀνυψωμένου, σοφοποιημένου δημοτικοῦ τραγοῦδιοῦ. Ἡ «ἀγορὰ» ἀπὸ τὰ ἄλλα σονέττα ὁ «στρατιώτης καὶ τεχνίτης» ἀξίζει τὴν προσοχὴν μας. Καὶ προτοῦ παρέλθωμεν, ἄς ἐμιλήσωμεν καὶ περὶ δύο σονέττων ἀναφερομένων εἰς πρόσωπα. Εἶνε καὶ τοῦτο ἐργασία κριτική. Τὸ ἓνα ἔχει ὑπόθεσιν πῶς ὁ «Θεὸς τῶν εἰδυλλίων» ἤμποροῦσε ν' ἀναστήσῃ τὸν κ. Π. Βασιλικόν. Ἄλλὰ ἀπὸ ποῦ κ' ἕως ποῦ; Ὁ νερούλος πολύλογος, ἀντανεκλαστικὸς, φωνασκητικὸς, τσεβδὸς αἰσθηματισμὸς τῶν τραγοῦδιῶν τῆς Ἑρμιῆς εἶνε «εἰδυλλιακὴ ποίησις», ἀξίζουσα ἓνα σονέττον καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν κ. Παλαμᾶν; Ἄλλὰ μήπως ἓνα σονέττον ἢ «Ἄρτεμις» τοῦ κ. Βρούτου ἀγαματοποιεῖ τοῦ γλυκοῦ νεροῦ ἐξασκεῦντος τὴν τέχνην ὅπως πηλοπλάστης; Τολμήσαντος νὰ ἀναπαραγάγῃ καὶ ν' ἀναδημιουργήσῃ τὴν Νίκην τοῦ ἀναγλύφου τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὸσον χυδαῖον τρόπον; Ἀνθρώπου ἀσεβήσαντος κ' ἐπὶ τοῦ Σολωμοῦ, γεμίσαντος δὲ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν νεκροῦ πολὶν τῆς μὲ ὅ,τι ἀκατανόμαστον τὴν ἐγέμισε;

Τὸ τελευταῖον ποίημα τῆς σειρᾶς εἶν' ἓνα ἐγκώμιον τῆς Ῥίμας τῆς θεᾶς τοῦ Σονέττου, τῆς βαρβάρου θεᾶς ὅπως τὴν ἤθελεν ὁ Κάλβος ἢ ὅπως ὁ Σολωμὸς εἰς τὰ γεράματά του. Ἐγράφη, καθὼς μοῦ εἶπεν ὁ ποιητῆς, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν κατηγοριῶν κατὰ τῆς Ῥίμας ἀπὸ τὸν Ἄδαμάντιον Κοραῆν. Ἄλλὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἄλλοτε. Σημειώνομεν ἐδῶ μοναχὰ ὅτι συμμερίζομεθα τὰς γνώμας τοῦ Καλοσγούρου περὶ τῆς πτωχείας τῆς γλώσσης μας εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Ποῦ ἴσως νὰ μὴν εἶνε πτωχεία.

Ὁ «Γυρισμὸς» εἶνε μίαν σειρὰ ποιημάτων, ὅπου ὡς ἐπιτοπλεῖστον δοκιμάζεται ἡ δύναμις τοῦ δεκατρισυλλάβου ἀνομοιοκαταλήκτου, τὸν ὅποιον ἡ ἑπτανησιακὴ ποίησις εἰσήγαγε διὰ τοῦ Ἰακώβου Πολυλά ὡς δραματικὸν στίχον δυνάμενον ν' ἀντικαταστήσῃ ἐπαξίως τὸν Ἰαμβικὸν τρίμετρον τῶν ἀρχαίων καὶ δεδομένον, ὅτι ὁ μὲν δεκαπεντασύλλαβος εἶνε ὑπερβολικὰ μακρὸς ὑπερβολικὰ δὲ βραχὺς ὁ ἐνδεκασύλλαβος, στίχος μεγάλης λιγυρότητος κ' εὐκαμψίας, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ μετάφρασις τοῦ Ἀμπλέτου ἀπὸ τὸν Πολυλᾶν, τοῦ ὁποῦ ἡ χρῆσις δύναται νὰ ἐπεκταθῇ ἐπαξίως καὶ ἄλλοῦ, παρὰ τὴν τραγωδίαν, ὅπως ἀπέδειξαν αἱ μεταφράσεις τοῦ Καλοσγούρου, τοῦ

Ἰρυπάρῃ καὶ ἡ ἐργασία τοῦ κ. Παλαμᾶ. Ὁ τίτλος «Γυρισμὸς» ἔχει πάλιν ἐσωτερικὴν, πολὺ intime, αἰτίαν. Δι' αὐτὸ ἀπέχομεν νὰ δώσωμεν ἀκριβῆ του ἐρμηνείαν. Γραμμένα τὰ ποιήματ' αὐτὰ καθὼς εἶνε εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν δυστυχιῶν τῆς πατρίδος ἐδηγηθείσης μέχρι τοῦ βαράθρου ἀπὸ τὴν ἀσυνεσίαν τὴν διευθυνόντων αὐτὴν ἢ ἀπὸ τὴν εἰμαρμένην — τίς οἶδε; — δείχνουν τὴν πεποιθήσιν ποῦ ἔχει ὁ ποιητῆς, ὅτι τοῦ ἐδόθη νὰ εἶνε μεγάλος πατριώτης καὶ χωρὶς μάλιστα νὰ δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ τουφέκι καὶ τὸ σπαθί. Ἐνας γυρισμὸς τῆς προσοχῆς τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὴν ὠραιότητα τῶν πάντων καὶ πρὸς τὸ τραγοῦδι ποῦ κάμνει τὸν Ἀλκαῖον νὰ ρίψῃ τὸ «σπαθί καὶ τὴν ἀσπίδα» καὶ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν μάχην σὰν ἐλιγόψυχος καὶ σὰν προδότης. Ἡ «νέα ᾠδὴ τοῦ παλαιοῦ Ἀλκαίου» ποῦ τελειώνει τὴν σειρὰν εἶν' ἓνα ποίημα ποῦ ἀνέκαθεν ἐθαύμασα.

Ἡ ἐπιστροφή γίνεται καὶ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις ποῦ ἔγειναν εἰς τὴν πρώτην ἡλικίαν τοῦ ποιητοῦ «Ἡ Ραψωδία», τὸ «Ἐυδύλλιον», ποῦ δείχνει πόσον ὠραία εἶνε καὶ εἰς τὴν κτηνωδίαν τῆς ἀκόμη ἢ ζωῆ διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν φράσιν τοῦ Ἰππολύτου Ταῖν, ἢ «Λιμνοθάλασσα», ἓνα ἀπὸ τὰ παλαιότερα ὀράματα τοῦ ποιητοῦ.

«Κομμάτια ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τοῦ Ἥλιου» εἶνε ἡ κατόπιν σειρὰ μέσα εἰς τὸ βιβλίον. Μία σειρὰ σονέττων «libertins», ὅπως τὰ λέγουν οἱ Γάλλοι, μὲ βραχεῖς στίχους. Τὰ ποιήματα αὐτὰ ἐγράφησαν δύο ἔτη μετὰ τὸν «Γυρισμὸν». Εἶν' ἓνας πολύτροπος «πολύπτυχος» γεμᾶτος ἀπὸ variation ὕμνος τοῦ αἰωνίου θεοῦ, ποῦ ἐγέννησεν ὅλους τοὺς θεοὺς μέσα εἰς τὸ κύλισμα τῶν χρόνων, ποῦ ἐγέννησεν ὅλας τὰς μορφὰς καὶ ὅλα τὰ σχήματα καὶ ὅλα τὰ χρώματα. Τοῦ Ἥλιου. Εἰς τὰ νησιὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατάγομαι, τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἥλιου οἱ ἄνθρωποι προσανατολιζόμενοι τὴν χαιρετίζουν μ' ἓνα σταυροκόπημα καὶ τὴν αἰσθάνονται μ' ἓνα δέος θρησκευτικόν. Ἡ δημοτικὴ μυθολογία ἔχει νὰ πῆ ἄπειρα πράγματα περὶ τοῦ Φωτοθεοῦ, τοῦ Μίθρα, τοῦ Φοίβου, τοῦ Βήλου. Εἰς τὸ προσατένισμα τοῦ φωτὸς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος:

γρίκισε μιὰ μουσικὴ

Κ' ἔδωαινε μέσ' ἀπὸ τὰ σπλάχνα του
Καὶ εἶταν ὕμνοι ἢ μουσικὴ
Χίλια λόγια χίλια ἐγκώμια
πρὸς τῆς μέρας τὴν πηγὴ

Κι' ὅλα ᾧ θᾶμα, καὶ ὅλα, κ' οἱ ὕμνοι
καὶ τὰ λόγια καὶ τὰ ἐγκώμια
Σκορπιστήκανε στὰ τετραπέρατα

Καὶ τὰ σάρκωσαν οἱ αἰῶνες

καὶ γινίκανε φωτοθεοὶ
καὶ ἁρμονίας τέρατα.

Διότι ἂν δὲν ἀιπατώμα· εἶν' ἐκφρασμένη ἡ ἰδέα ἀπὸ κάποιον θρησκο-
λόγον ὅτι οἱ ὕμνοι ἐγειναν προητέρε' ἀπὸ τοὺς θεοὺς... Τὶ ὠραῖον ἐνει-
ρον! Ὁ ποιητὴς μᾶς τὸ λέγει «ὁ Ἥλιος εἶνε ὁ θεὸς» ὁ Ἥλιος ποῦ
ἐπλασε καὶ κύκλους καὶ κρίνους καὶ φέγγη καὶ ἀετοὺς καὶ κάτι πιὸ με-
στόν, τὸν ποιητὴν. Κάποια ποιήματ' αὐτῆς τῆς σειρᾶς ἡ ἐποία εἶνε ἡ ἐπι-
βλητικώτερα ἴσως τοῦ βίου βιβλίου μόνον εἰς τὸν Βέλγον ποιητὴν Leberghe
ἤμποροῦσε κανεῖς νὰ θαυμάση. Κ' ἐκεῖνος καὶ ὁ Ἕλληνας ποιητὴς θέλουν
ν' ἀνανεώσουν τὴν τέχνην μὲ τὴν σκέψιν καὶ μὲ τὴν ἐπιστήμην. Τοῦτο εἶνε
μία παλαιὰ ἰδέα τοῦ κ. Παλαμᾶ ἰδέα ποῦ ἐκληρονόμησεν ἀπὸ ἕναν μεγὰ-
λον του διδάτκαλον τὸν Λεκόντ Ντελίλ καὶ τοῦ τὴν ἐπέφρωσε τὸ μέγα
παράδειγμα τοῦ Σουλῦ Πρυντόμ. Οἱ δύο αὐτοὶ διδάσκαλοι ἠσθάνθησαν τὴν
ἀνάγκην ν' ἀπαλλάξουν τὴν τέχνην ἀπὸ τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὴν «ὑπερ-
τροφίαν τὴν αἰσθηματικὴν». Ὁ κ. Παλαμᾶς ὠμολόγησε τὸν ἑαυτὸν του μα-
θητὴν των κάποτε. «Ἦσκιοι γιγάντων», ἡ «Παναγία στὴν κλάσι» καὶ
ἔλ' ἡ σειρά τῶν κατόπιν ballades εἶνε ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποῦ ἐδημιούργη-
σεν ἡ Μούσα τοῦ νεοέλληκος διδασκάλου. Ἡ προσευχὴ τῶν πρώτων ἀν-
θρώπων πρὸς τὸν Ἥλιον εἶνε γεμάτη ἀπὸ ἕναν ἀπαισιόδοξον πανθεισμὸν—
διότι ὅπως οἱ περισσότεροὶ ποιηταὶ τοῦ κόσμου ὁ κ. Παλαμᾶς τὰς περισ-
σοτέρας φορὰς δείχνεται πανθειστής. Ὁ αἱματοπότης πατέρας θεός, ποῦ
χαίρεται εἰς τὸν θάνατον τῶν παιδιῶν ὅπως ὁ Κρόνος. Καὶ ὁ «στοχα-
σμός τῶν τελευταίων ἀνθρώπων θὰ εἶνε ὕστερ' ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ κόσμου
μας καὶ τοῦ Φοῖβου ὅτι κανεῖς μας δὲν θ' ἀπαλλαχθῆ οὔτε ἀπὸ τοῦ Ἑρω-
τος τὰ βέλη οὔτε ἀπὸ τὰ δόντια τοῦ Θανάτου. Νὰ ἰσχυρότεροι θεοὶ ἀκόμα
καὶ ἀπὸ τὸν Φοῖβον.

Ἡ κατόπιν σειρά «Στίχοι σὲ γνωστὸν ἦχον» φαίνεται νὰ ἐγράφη ἕνα
ἔτος ὕστερ' ἀπὸ τὸ «τραγοῦδι τοῦ Ἥλιου». Ὅλα τὸ δείχνουν καὶ ἡ σύ-
σιαστικὴ διαφορὰ τῆς τεχνοτροπίας μὲ τὴν ἐπ' ἀνοδὸν εἰς τὸν δεκαπεντα-
σύλλαβον διακοπτόμενον ἀπὸ δεκατετρασύλλαβον μὲ τίς σταυρωτὲς ῥίμες,
μὲ τὸν ὄγγον καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν εἰκόνων μὲ τὴν σπατάλην — ἐκεῖνο
ποῦ μίαν νεόφαντην γαλλικὴν σχολὴν ἠνάγκασε νὰ ἐνομασθῆ Somptuosisme.
Κάτι μεταξὺ ἀλληγορίας καὶ συμβόλου χαρακτηρίζει: τὰς τάσεις αὐτὰς τῶν
περισσοτέρων ποιημάτων—ὄχι: ὄλων διότι ὑπάρχουν καὶ ποιήματα ἔχοντα
τὴν ἐπιγραμματικὴν ἀπλότητα ποῦ τὰ ξεχωρίζει: Οἱ στοχασμοὶ τῆς χα-
ραυγῆς λ. χ. τὸ πρῶτον ἐπίγραμμα:

Ποιὸς εἶσ' ἐσὺ ποῦ μὲ ξυπνᾶς πρωί; δὲν εἶσαι ἢ διὰνα
Γλυκολαοῦσα τὴν τραχειὰ τοῦ στρατιώτη ζωῆ
δὲν εἶσαι ἢ ἀργοσάλευτη θρησκευτικὴ καμπάνα,
δὲν εἶσαι ἀνθρώπου μίλημα, μηδὲ πουλιοῦ φωνὴ

Κάποια στὸ δρόμο βήματα βαριά εἶστ' ἐσεῖς. Τὴ Σκέψη,
τὸ Φῶς, τὸν Ἥχο φέρνετε, τριάδα μου ἱερή.
Τί ἂν εἶστε σκλάβου ξύπνημα ποῦ τρέχει νὰ δουλέψη;
Τί ἂν εἶστε ἀσώτου γύρισμα ποῦ πάει νὰ κοιμηθῆ;

Σταματοῦμεν εἰς τὸ «μίλημα μὲ τὰ λουλούδια» ἕνα ἐλεγεῖον διὰ τὸν
αἰώνιον Ἄλκιν, τὸ ἀντικείμενον τῶν θρήνων τοῦ κ. Παλαμᾶ εἰς τὸν «τά-
φον», εἰς τοὺς «Παραδείσους» καὶ εἰς πλεῖστα ὅσα σημεῖα τοῦ εὐρυτάτου
λυρικοῦ ἔργου του. Πρὸς τὸ ὠραῖον ἀγέρι ποῦ ἦλθεν εἰς τὴν ζωὴν ἀλλοί-
μονον δι' ὀλίγον μοναχὰ καιρὸν, ἔπως λέγει κάπου ἄλλου ὁ ποιητὴς—εἰς
ἕνα ποίημα ἀμέσως κατόπιν:

«Τὸν ἀσύγκριτο καὶ τὸν περαστικό
ποῦ ὀλόγουρά μας ἄλλαξε τὸν κοσμικὸν αἴερα
σὲ θεῖο κρασί' στ' ὀλάσπρο φῶς τοῦ Ὀλύμπου προσφερότο».

Εἶνε ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ παιδί αὐτὸ δημιουργὸς διὰ τὸν ποιητὴν, ἀνά-
λογα πρὸς τὸν Ἄγγλον ποιητὴν ποῦ ἐγράψε τὰς νύκτας, τὸν Γιούγκ.
«Τὸν ἀνοψώνε: ὁ πόνος του, τοῦ ἐγεινε θρησκεία» ὅπως λέγει εἰς τὸν Τά-
φον. «Πατέρας του ἂν ἐκράζομεν, ἐγὼ ἤμουν ἀγαπητικὸς του» ὅπως
λέγει ἐδῶ. «Στὴ γυναῖκα» εἶν' ἕνα ποίημα γεμάτο ἀπὸ ἀγάπην, ἀπὸ στορ-
γὴν καὶ μελαγχολίαν. Δοκουμεντο ἀκόμη διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ποιητοῦ. Μία
ἀπόδοσις τιμῆς καὶ δικαιοσύνης πρὸς τὴν εὐγενικὴν καὶ ἀπλήν αὐτὴν γυ-
ναῖκα ποῦ ἐπρωτοπαρουσιάσθη εἰς τὸν ποιητὴν ὡς ὄραμα Τσιανικόν, «Iaouda»
γεμάτη ἀπὸ λάμψιν καὶ ἀπὸ χαρὰν ζωῆς κ' ἐκόσμησε τὸ σπίτι, κ' ἐκόσμησε
τὴν ζωὴν τὴν τρικυμισμένην τοῦ νεοέλληκος διδασκάλου. Ἡ «ἀπόκρισις»,
μία νοσταλγία ἐπιστροφῆς εἰς τὸν κόσμον τῶν ἐλευθέρων ὀργίων, εἰς τὰ
ὑπαίθρια Ἐλευσινία τῆς παλαιοελληνικῆς ζωῆς, ζωῆς ποῦ λήγει εἰς μίαν εἰ-
ρωνεῖαν, εἰρωνεῖαν μὲ τὸ στόμα τῶν παλαιῶν Ἑλλὰδων πρὸς τὸν βυζαν-
τινὸν χλωμοκαλόγερον. Διότι: ὄλοι μας εἰς τὸν καιρὸν τῶν πειρασμῶν μας
αἰσθανόμεθα τὴν ὄρεξιν νὰ ἰδοῦμεν τὸν ἑαυτὸν μας ἔνουρον Σάτυρον ἢ Αἰ-
γιπᾶνα τρέχοντα καλπαστὰ τ' Ἀρκαδικὰ δάση. Διότι: τὸ ἀνθρώπινον θη-
ρίον ζῆ μέσα μας. «Ὁ μέγας Πᾶν δὲν πέθανε», εἶπε καὶ ἄλλοτε ὁ κ. Πα-
λαμᾶς. Χαρακτηριστικὰ εἶνε καὶ τὰ ποιήματα «στὸν Ἀμαρτωλὸ» ἢ «Σκέ-
ψη». Κ' ἐρχόμεθα εἰς μίαν σύνθεσιν ἢ «Φοινικιά», ποίημα μεγάλης ἐπι-
βολῆς διὰ τὸ ὅποιον πρῶτος ἐγὼ ἔχω σημειώσει: πρὸ πολλοῦ τὴν ἀγάπην
μου, διότι ἤμουν ἴσως ἀπὸ τοὺς πρώτους ποῦ ἐδῶ καὶ τρία ἢ τέσσερα χρό-
νια ἤκουσα τὸ ποίημα ἀπαγγελλόμενον ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἰδίου ποιη-
τοῦ. Εἶνε γραμμένον ἀπὸ τὰ 1900, ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐνδεκασυντάβους καὶ
ὀκτώβδες εἶνε δὲ τὸ πρῶτον μέρος καθέσων γνωρίζω μιᾶς τριλογίας ποῦ δὲν
ἐγράφη καὶ ἡ ἐποία ἔφερε τὸν χαρακτηριστικὸν τίτλον «Τριλογία τοῦ κή-
που». Ἐνας φθονητὸς πλοῦτος εἰκόνων καὶ σκέψεων προβάλλει: μέσ' ἀπὸ τὸν
κόσμον αὐτὸν τοῦ κήπου, ποῦ ὕμνεῖ ὁ κ. Παλαμᾶς. Ὅλ' ἡ φρεσὶς ἀ δ α

τοῦ κήπου ὑστερ' ἀπὸ τὴν βροχὴν κάτω ἀπὸ τὰ παιγνίδια τοῦ φωτός. Ἡ «Φοινικιά», τὸ δένδρον, ποῦ τὸ δένδρον ἀνέκαθεν ἐγρησίμεισε μέσα εἰς τὰς πρωτογενεῖς φιλολογίας ὡς σύμβολον καὶ ὡς ἀλληγορία τῆς δυνάμεως. Ἡ «φοινικιά», ποῦ ἴστατ' ἐδῶ ἐπάνω ἀπὸ τὰ λουλούδια καὶ ποῦ «τριχυμιστὴ ἢ κορφὴ τῆς σταζοβολᾶς: ἀδρὰ βροχῆς μαργαριτάρια» εἶνε διὰ τὰ ἀνθίζοντα ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς λουλούδια μαζί «ἤσκιος ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου» θεότης καὶ πεπρωμένον καὶ ἀσάλευτη αἰωνιότης. Κάτι ποῦ ἀνταποκρίνεται μὲ τὴν «παγκόσμια σκάλια». Καὶ τὸ ποίημα ὄλον εἰς τὰ εὐτυχέστερα σημεῖα τοῦλάχιστον ἐνθυμίζει: εἰς τὴν ἀφθονίαν, τὴν ἀφθονίαν τῆς «Σενεσιτίβας» τοῦ πνευματικοῦ Σέλλεϋ: Εἶνε τὸ ὑψηλότερον ποίημα τῆς συλλογῆς, ἂν δὲν εἶνε τὸ ὠραιότερον διὰ τὰ κάμωμεν τὰς διακρίσεις τῶν Γάλλων, ἀφοῦ ὁ κ. Παλαμᾶς δὲν εἶνε impeccable ὅπως οἱ Γάλλοι Parnassiens. Οἱ «Ἐκατὸ φωνῆς τῆς λύρας» εἶνε μία σειρά «λυρικῶν σημειώσεων» ἢ «μοτιβῶν» ἢ «ἐπιγραμμάτων» ἀναμνήσεων δεσμευμένων εἰς ὀλίγους στίχους, δι' αὐτὸν τὸν λόγον πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἔχουν ὑπόστασιν ἐντελῶς ὑποκειμενικήν καὶ τὰ παρερχόμεθα. Ἀπὸ ὅλα λείπει ἐκεῖνο ποῦ λέγουν «τελικὴν ἀποκατάστασιν» εἰς τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἐγχειρίδια αἰσθητικῆς. Ὅμως ἕνας μέγας ἀριθμὸς αὐτῶν εἶνε ἀξιολογώτερος τὸσον ὅσον καὶ τὰ καλλίτερα ποιήματα τῆς συλλογῆς. Τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 7, 9, 11, 13, ὁ ὕμνος τῆς χειμωνιάτικης Ἀθήνας, τὸ 18, 25, 28, 31, ὅσα ἀναφέρονται: εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ροῦμέλης τῆς μητρίδος τοῦ ποιητοῦ, ὅπως τὸ 32 καὶ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο:

Ἀκόμα σιεῖται ἢ λιγαριὰ καὶ πάντα ἀνθεῖ ἢ δαφνοῦλα
καὶ οἱ λεῦκες εἶνε ὀλόργυρες καὶ ὀλόχρυσαι τὰ κίτρα
καὶ μὲ τὴ σμαλτομάγουλη τῆς Ἀμπλιανῆς παιδοῦλα
ἢ Βλάχα ἢ ἀντρογύναικα, τοῦ λόγγου ἢ πελεκύτρα.
Φεύγοντας πρὸς τὰ κρύα νερά, πρὸς τὰ ψηλά Βελούχια,
ξαφνίζουνε τραχύλαδες τοῦ ἀντίλαλου τ' αὐτιά,
καὶ σκούζει σὰ νὰ δέρονται μὲ τὰ σκληρὰ σαρούχια
λευκόπετρον, στὸ διάβα τους ἢ ξεροποταμιὰ;

τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 36, 38, 43, 45, τὸ ὑπέροχον 46, τὸ 47, τὸ 69, 70, 80, 81, 83, 93, 94, 99. Πολλὰ ἀπὸ ὅσα παρέλειπα εἶνε πανηγυρικοὶ χαιρετισμοὶ πρὸς ἰδέας, πρὸς σύμβολα τῆς ἐθνικῆς ζωῆς κάπως ῥητορικώτερα παρ' ὅσον ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ῥητορικὴ ἀκόμη καὶ εἰς ἕνα μεσημέρινον ποιητὴν ὅποιος ὁ κ. Παλαμᾶς. Ἀπὸ τὴν κατόπιν σειράν «Ἕγνοι καὶ θυμοί» ξεχωρίζει ὁ Ἕγνος τῶν ἀνδρείων, ἕνα ποίημα Πινδαρικῆς μεγαλοπρεπείας, καὶ οἱ Ταπεινοὶ καὶ οἱ Τιποτένιοι, ἐν ἀπὸ τὰ πλέον συμπαθῆ γραψίματα τοῦ κ. Παλαμᾶ. Ἀκολουθεῖ μία σειρά ἱραματικῶν ποιημάτων μὲ τὸν θαυμάσιον «Ἀστεραῖον» ἕνα ποίημα πλούσιον εἰς εἰκόνας, ῥυθμούς, ὁμοιοκαταληξίαν, μία ἐπικολυρικὴ ἐποπτεία τοῦ βίου καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Βοιωτοῦ ποιητοῦ τῆς Θεογονίας καὶ τῶν «Ἔργων καὶ τῶν ἡμερῶν» τῆς

«Ἀσπίδος τοῦ Ἡρακλέους», ποιητοῦ ποῦ εἰς μερικοὺς διδασκάλους εἰς ὅτι ἔχει πλέον ἐσωτερικὸν καὶ πλέον σύγχρονον ἐκίνησε τὴν συμπάθειαν περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸν ποιητὴν τῆς «Ἰλιάδος». Ὁ Ἰάκωβος Λεοπάρδης τὸν ἐκτιμᾷ ἰδιαζόντως διὰ τὴν schietzza ἐκεῖνο ποῦ ἐμεῖς λέγομεν ἀνοιχτοκαρδιά. Στίχοι ὅπως οἱ ζωγραφίζοντες τὸν χαλκοῦν αἰῶνα μὲ τὸ ρυθμικὸν πλάτος καὶ πλούτος εἶν' ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους τῆς νεοελληνικῆς τέχνης, καὶ τὸ ἐγκώμιον τῆς Περσεφόνης. Οἱ «Ἄλυσσιδες» χαρακτηριστικὸν ποίημα, ἐσωτερικόν—ἔχει ἐπάνω του τοὺς στίχους τοῦ Milton «Ἡ ψυχὴ εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸ τῆς κρέμεται, κ' ἔχει τὴ δύναμι: νὰ κἀνῃ ἀπὸ τὴν κόλασιν τὸν οὐρανόν, καὶ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τὴν κόλασιν»—καὶ διὰ τοῦτο κάπως σκοτεινὸν καὶ εἰς τὰ ἰδικὰ μας μάτια ἀκόμη.

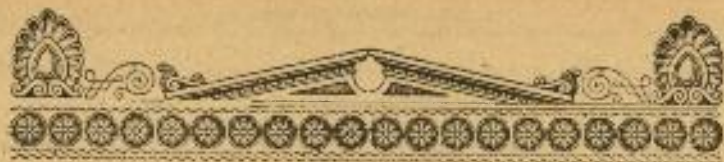
Γενικῶς: Ἡ τέχνη τοῦ κ. Παλαμᾶ εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸ δείχεται εἰς ὅτι μεγαλύτερον ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ. Μία τέχνη συνθετικὴ, γεμάτη ἀπὸ ἐrudition μία τέχνη εὐρεῖα καὶ συχνὰ ὑψηλὴ. Συνθετικὴ ἢ καλλίτερα «ἀθροιστικὴ.» Ἡ τέχνη τοῦ κ. Παλαμᾶ εἶνε ἄθροισμα τάσεων καὶ ἄθροισμα προσπαθειῶν. Τὸ ἔργον του ἐκτείνεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο νεοελληνικόν. Μία φιλοσοφία ὠρισμένη δὲν ἐκπηγάζει ἀπὸ τοῦτο. Ὁ κ. Παλαμᾶς δι' οἰονδήποτε λόγον μέσα εἰς τὰ ποιήματα δείχεται σκεπτικιστῆς μὲ τάσεις πρὸς ἕνα πεσσιμισμὸν ἀρίστον κάπως. Ἡ προσπάθειά του ἦτο νὰ ἀνανεώσῃ τὴν ποιητικὴν γλῶσσαν τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, τοῦς ῥυθμούς, καὶ νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν ποίησιν μας ἀπὸ τὴν ρουτίαν, τὴν συνθηματικότητα, τὴν ὑπερτροφίαν τὴν αἰσθηματογραφικὴν. Καὶ ὑπὸ τινος ἐπόψεως τὸ κατώρθωσε. Μᾶς ἔκαμεν ἀκόμη εἰς ἄλλα σημεῖα νὰ σκεπτώμεθα καὶ νὰ ἀμφιβάλλωμεν. Ἄν ἡ ποιητικὴ γλῶσσα τῆς αὔριον ἂν ἢ ἔκφρασις τῶν νέων ποιητῶν θὰ στραφῆ πρὸς ἄλλοῦ ὁ κ. Παλαμᾶς δὲν ἔχει νὰ φοβηθῆ. Ἡ θέσις του ὡς ποιητοῦ μέσα εἰς τὴν πτωχὴν λογοτεχνίαν μας εἶνε τιμητικὴ ἀπέριωτος. Ἐκεῖνο ποῦ θὰ πρακαλέσῃ θαρραλεωτέρας ἀντιρρήσεις εἶνε ἡ κριτικὴ του καὶ περὶ τούτου κανεὶς δὲν ἀμφιβάλλει. Τὸ μέλλον θὰ τὸ δείξῃ.

Ῥέντης—Ἰανουάριος 1905

Ἀριστοτ. Ἰκαμπίνης

ΞΕΝΟΠΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

JEAN LAHOR

Ο ΤΣΙΓΓΑΝΟΣ ΣΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Ἄκουσ' ἓνα παλιὸ παραμῦθι:
Ἕνας γύφτος χλωμὸς στὸ φεγγάρι.
Μέσ' στῆς νύχτας σαλέβει τὰ βύθη
Στὶς χορδὲς τοῦ βιολιοῦ τὸ δοξάρι.

Τόσο ἀγάλια, ποῦ μόνο γροικοῦνε
Τὸ βιολί ποῦ ἀπαλὰ τραγουδεῖ,
Τὰ ταιράκια σιγὰ σὰ μιλοῦνε
Στῶν δασῶν τῆ βαθεῖα σιωπή.

Ἐλ' ἀγάπη μου, ἔλα, κ' εἶν' ὦρα
Τὸ λαγκάδι ἢ σελήνη φωτáει,
Τὸ βιολί στὸ φεγγάρι, καὶ τώρα
Νὰ γροικήσουμε ἂν τραγουδάει.

MAURICE MAETERLINCK

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τριάντα χρόνια τῆ ζητῶ, ἀδερφοῦλες μου,
Δίχως κρυμμένη ποῦ εἶν' νὰ νοιώσω,
Τριάντα χρόνια περπατῶ, ἀδερφοῦλες μου,
Χωρὶς νὰ τῆ σιμώσω.

Τριάντα χρόνια περπατῶ, ἀδερφοῦλες μου,
Τὰ πόδια μου εἶναι κουρασμένα,
Καὶ ἦτανε παντοῦ, παντοῦ, ἀδελφοῦλες μου,
Καὶ δὲν τὴν βρῆκα, ὠμίμενα.

Θλιμμένη ὦρα εἶν', ἀδερφοῦλες μου,
Ευπολυθῆτε, ἀργοπεθαίνει
Τὸ βράδι, κ' ἡ ψυχὴ μου, ἀδερφοῦλες μου,
Κ' αὐτ' εἶναι ἀρρωστημένη.

Εἶστε δεκάξι χρόνων, ἀδερφοῦλες μου,
Σὲ τόπους μακρυνοὺς γυρεῖστε,
Καὶ πάρτε τὸ ραβδί μου, ἀδερφοῦλες μου,
Καὶ σεῖς νὰ τῆ ζητῆστε.

Ἀγούτσος

Λέαντρος Κ. Παλαμάς

ΕΠΙΚΑΙΡΑ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ φιλολογικοῦ πολέμου, ὁ ὅποιος ἠγέρθη διὰ νὰ διασκεδάσωμεν ὀλίγον, περὶ τὸ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις περιπεσὸν γλωσσικὸν ζήτημα, νὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τὰ βιβλίον τοῦ κ. Remy de Gourmont τὴν μελέτην του περὶ τῆς φιλολογικῆς μερίδος τῶν décadents, διὰ νὰ ἴδωμεν, ὅτι αἱ φιλολογικαὶ extravagances, ὅπως τὰς θέλει ὁ συγγραφεὺς, συμβαίνουν καὶ εἰς τοὺς Παρισίους.

Διατηροῦμεν τὸν ὅρον décadents (λογοτέχνηι τῆς παρακμῆς) καὶ décadence, (παρακμῆ) διότι μεταφραζόμενος δὲν ἀποδίδει ἀκριβῶς τὴν ἔννοιαν· ἀλλως τε καὶ ἤδη ἔχομεν υἱοθετήσει πρὸ πολλοῦ ἀνεπιστήμως τὴν προσωπιάν αὐτήν.

ΟΙ DÉCADENTS

Υπάρχει ἓνα συννέτον τοῦ Βερλαίν, τὸ ὁποῖον πάντοτε εἶνε ὠραῖον, καὶ τὸ ὁποῖον ἐφημίσθη πρὸ εἰκοσαετίας· ὁ πρῶτος του στίχος,

«Je suis l'Empire à la fin de la décadence»

ἐχρησίμεισε διὰ νὰ βαπτισθῆ ὀλόκληρον ἓνα φιλολογικὸν κίνημα. Ἀφοῦ τὸν ἐδιάβασε, ἢ τὸν ἤκουσεν ἀπαγγελλόμενον εἰς κάποιον καφενεῖον τοῦ Quartier Latin ὁ κ. Παῦλος Ἀδάμ, νέος ἀκόμη τότε, ἴδρυσεν μίαν μικρὰν φιλολογικὴν ἐφημερίδα, ἢ ὁποία μὲ ἀρκετὸ θάρρος ὠνομάσθη: La Décadence. Ὅλίγα ἔτη ἀργότερα ἄλλοι νεαροὶ ἐξεσφενδόνθησαν ἓνα παράξενο φύλλο μὲ τὸν τίτλον: Le Décadent. Ἐπὶ μακρόν, συγγραφεῖς, ἀνεγνωρισμένοι σήμερον καὶ τιμηθέντες ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν καὶ ἀπὸ τὸν κ. Μπρουνετιέρ ὑπέστησαν τὸ ἐπίθετον αὐτό, διασκεδαστικὸν κατ' ἀρχάς, κατόπιν ἐνοχλητικόν, ὅπως μία ἀστειότης, ἢ ὁποία πάρα πολὺ διήρκεσε. Décaden ὑπῆρξεν ὁ Ρενιέ καθὼς καὶ ὁ Μορεάς, décadents καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν, Βερλαίν καὶ Μαλλαρμέ.

Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, καὶ πρέπει νὰ τὸ ἀναγνωρίσουν, ἐθεώρουν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν ὡς τοιοῦτους· θὰ δυσηρέσται βέβαια κανεὶς τὸν κ. Ρενιέ, εἰάν τοῦ προέλεγεν, ὅτι θὰ ἐθεωρεῖτο, ὀλίγα ἔτη ἀργότερα, ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἀληθινούς ἀντιπροσώπους τῆς φιλολογικῆς μας παραδόσεως, ἓνας ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι διὰ μέσου τῶν ρομαντικῶν, συγκεντρώνουν ἀκριβῶς τοὺς ποιητὰς τῆς ὠραιότερας γαλλικῆς ἐποχῆς. Ἀλλὰ ὁ κ. Μορεάς, καὶ

ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐπιστεύετο ὡς περισσότερον décadent τοῦ κ. Ρενιέ. Ἦτο μετὰ τὸν Βερλαίν, ὁ τύπος τοῦ décadent, ὁ ἀπόλυτος décadent, καὶ ἔγραφεν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Παύλου Ἀδάμ, ἓνα βιβλίον ἀλλόκοτον: «Le thé chez Miranda», τοῦ ὁποῖου ἡ ἀσυναρτησία ἐκπλήσσει σήμερον καὶ ἐκείνους ποῦ τὸ συνέθεσαν καὶ ἐκείνους ποῦ τὸ ἐθαύμασαν.

Αὐτὰ τὰ θορυβώδη καὶ ἀσυνάρτητα προοίμια μᾶς κάμνουν νὰ σκεπτόμεθα τὴν σιωπηλὴν νεοτητα τοῦ Φλωμπέρ. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ἔγραψε πρόζες καὶ μάλιστα στίχους, ἀξίους νὰ ὀνομασθοῦν décadents· ἀλλ' ἀπέφυγε νὰ τοὺς δημοσιεύσῃ: τὸ πρῶτόν του ἔργον, ἦτο ἓνα ἔργον ἐπιβαλλόμενον. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς παλαιούς décadents ἔγραψαν, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, βιβλία ἀληθινῆς ἀξίας· σχεδὸν ὅλα θὰ ἐφθάναν ταχύτερα εἰς τὴν φήμην, εἰάν ἡ ἀνάμνησις τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς νεότητός τῶν δὲν τοὺς ἐφθραζε τὸν δρόμον τῆς δουξίης.

Σκέπτομαι ὅτι εἰς καμμίαν στιγμὴν τῆς ἀπεράντου καὶ μακρᾶς μας φιλολογικῆς ἱστορίας, δὲν ἐδόθη μία τοιαύτη ἐξωφρενικὴ ὄθησις. Καὶ αὐτοὶ οἱ ρομαντικοὶ φαίνονται φρόνιμοι καὶ ἀνεξίκακοι παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς décadents. Καὶ μάλιστα, ὅταν, κουρασμένοι ἀπὸ αὐτὴν τὴν προσωπιάν, ἠθέλησαν νὰ ὀνομασθοῦν **συμβολισταί**, ἀκόμη καὶ τότε τί ἐξαψίς καὶ τί παραλογισμοί! Ἡ αἰτία; Δὲν τὴν νῦραν ἀκόμη. Εἶνε βεβαίως περισσότερον κοινωνικὴ παρά φιλολογικὴ. Πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ τὴν ἀναζητήσωμεν εἰς τὸ ζετύλιγμα τοῦ ἀτομισμού, ποῦ ἐσυνώδευσε τὰ πρῶτα χρόνια τῆς Δημοκρατίας. Εἶνε ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία — μεγίστη τότε —, ἢ ὁποία ἐγέννησε τὴν ὄρεξιν τῆς φιλολογικῆς ἐλευθερίας. Σήμερον ὅπου ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία εἶναι νὰ περισταλῆ, ἢ φιλολογικὴ ἐλευθερία ἀκολουθεῖ τὸν ἴδιον δρόμον: οἱ τελευταῖοι νέοι συγγραφεῖς εἶνε σχεδὸν ὅλοι κοινωνισταὶ μετριοπαθεῖς, σωφρονισμένοι καὶ πρακτικοί. Ὑποστηρίζουν τὴν κυβέρνησιν (πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐνδιαφέρει)· ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, πρὸ δέκα πέντε χρόνων, οὔτε εἰξεύραμεν ἂν ὑπῆρχε κυβέρνησις. Ἀπελαμβάναμεν τότε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ γράφειν, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ζωῆς, ὅλας τὰς ἐλευθερίας καὶ δὲν ἐσκεπτόμεθα ἄλλο παρὰ τὸ νὰ λέγωμεν τὴν σκέψιν μας, ἔστω καὶ ὅταν ἦτον ὀλίγον τρελλή.

Ἀλλὰ, décadence. Τί πλάνη! Ποτὲ δὲν ἐβασίλευσε τόσος παραλογισμὸς, ἴσως διότι δὲν ὑπῆρξε ποτὲ τόσος χυμὸς. Τὰ ταλέντα ἐγεννῶντο καθ' ἡμέραν. Ἦτο, ὅπως εἰς τὴν πρώτην ἡλικίαν τοῦ κόσμου, μία συνεχὴς δημιουργία. Καὶ τὴν ἀδιαφορία εἰς τοὺς νέους αὐτούς! Ὁφείλω ὅμως νὰ ὁμολογήσω, ὅτι αὐτὴ ἡ ὑπερβολικὴ ἀδιαφορία, ἢ ὁποία τοὺς ἐφερνε εἰς τὸ σημεῖον νὰ περιφρονοῦν τὸ κοινόν, νὰ εἰρωνεύωνται τὰς ἐφημερίδας, νὰ κρύπτωνται εἰς τὰ πλέον μικρὰ περιοδικά, ὑπῆρξεν ἐπίσης μία ἐκ τῶν αἰτιῶν τῆς βραδείας τῶν ἐπιτυχίας.

ἠθελον νὰ ἀδιαφορήσουν πρὸς τὸν κοινὸν ἀναγνώστην, ὁ ὁποῖος πολὺ εὐκόλα ἠδιαφόρησε πρὸς αὐτούς.

Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς νέους ποιητὰς, τοὺς σωφροτισμένους σήμερον, ἦ, ἀλλοίμονον! ἐξαφανισθέντας, ὁ κ. Ἀδόλφος Ρεττέ, ἀφηγείται ἀκριβῶς μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ φιλολογικὰ ἀνέκδοτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνέμιχθη κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ συμβολισμοῦ. Ὁ τόμος¹ αὐτός, μολονότι ὀλίγον ἀσυνάρτητος, εἶνε ἐνδιαφέρον. Βλέπει κανεῖς, νὰ διέρχωνται ἀπ' ἐκεῖ εἰς μίαν γραφικὴν ἐπιθεώρησιν, αἱ μεγάλαι καὶ αἱ μικραὶ φυσιογνωμίαι τοῦ συμβολισμοῦ. Ὑπολείπεται βεβαίως πολὺ τῆς τελειότητος· ἀλλ' ὅπως καὶ ὁ τίτλος τὸ βεβαιώνει δὲν εἶνε παρά, ἀνέκδοτα καὶ ἀναμνήσεις. Ὁ κ. Ρεττέ μᾶς παριστᾷ τὴν γέννησιν, τὴν βραχεῖαν ζωὴν καὶ τὸν ἀπὸ-τομον θάνατον τῶν περισσοτέρων ἐξ ἐκείνων τῶν μικρῶν ἐπιθεωρήσεων, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ποιηταὶ ζηλότυποι ἔγραφον δι' ἑαυτοὺς μόνους ποιήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔφθασαν μέχρι τοῦ κοινοῦ παρὰ μετὰ δέκα ἔτη. Ἡ πλέον παράξενος ἀπὸ ὅλας, ἴσως ἦτο la «Cranache» (Μαστίγιον). Εἶνε πολὺ σπανία, τόσον σπανία, ὥστε εἶνε δύσκολον ὄχι μόνον νὰ τὴν κατέχη κανεῖς, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν ἴδῃ καὶ νὰ τὴν ξεφυλλίσῃ. Ἦτον ἓνα εἶδος μικρᾶς ἡμερηίδος, ὅπου τὸ οἰκονομολογικὸν μέρος ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸ φιλολογικόν. Ὁ τυπογράφος φθάνει νὰ ἐσυμπλήρωνε τὰς τρεῖς πρώτας σελίδας, πολὺ ὀλίγον ἐνδιαφερόμενος ἀπὸ τὴν ποιότητα τοῦ πεζοῦ ἢ τὸ κόψιμον τοῦ στίχου. Συνέθετεν, ὅ,τι ἐλάμβανε — ἐν μέτρῳ —, χωρὶς ἄλλην φροντίδα ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ν' ἀποφεύγῃ τὴν ἀνάμιξιν τῆς δικαιοσύνης. Ἐνας νεαρός, ὁ κ. Λεκόντ, ἀνεκάλυψεν αὐτὴν τὴν ἀλλόκοτον ἡμερηίδα καὶ ἴδρυσεν μετὰ τοῦ κ. Ρεττέ, μίαν ἀπὸ τὰς φιλολογικὰς ἡμερηίδας τὰς πλέον περιέργους, ποῦ θὰ εἴμποροῦσε κανεῖς νὰ φαντασθῇ. Οἱ σιντάκται ὠνομάζοντο, Οὐύσμαν, Μορεάς, Ρενιέ, Κάν, Βιελέ-Γκριφφέν, Ἀδάμ, Ἐννίκ, Μορίς, Φενεόν — καὶ τέλος Βερλαῖν. Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν σκοτεινὴν καὶ μυστηριώδη «Cranache» πρέπει ν' ἀναζητήσῃ κανεῖς τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ βιβλίου τοῦ Βερλαῖν, «Parallèlement». Οἱ συμβολικοὶ ποιηταὶ τότε εἶχον τόσον κακὴν φήμην, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Βερλαῖν ὑπέφερεν ἐξ αὐτῆς· καμμία ἄλλη ἡμερηὶς μέσα εἰς τὸ Παρίσι, δὲν ἐφιλοξένησε τοὺς στίχους ἐκείνου ὁ ὁποῖος ἐν τούτοις εἶχεν ἤδη δημοσιεύσῃ Sagesse. Ἡ «Cranache» ἐδημοσίευσεν ἐπίσης τὴν μελέτην τοῦ κ. Οὐύσμαν περὶ τῆς Bièvre καὶ τὴν μετάφρασιν τῶν ποιημάτων τοῦ Walt-Whitman ἀπὸ τὸν κ. Βιελέ-Γκριφφέν.

Ὑποθέτω, ὅτι μόνον εἰς τὴν Γαλλίαν βλέπει κανεῖς παρόμοια πράγματα: δέκα συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ ταλάντου, ἐκ

τῶν ὁποίων ὁ ἓνας ἦτον ὁ Βερλαῖν καὶ ὁ ἄλλος ὁ Οὐύσμαν, εἰς τοὺς ὁποίους ὅλαι αἱ σοβαραὶ ἡμερηίδες ἐκλείσθησαν καθὼς σχεδὸν καὶ ὅλαι αἱ ἐπιθεωρήσεις. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, διὰ νὰ δυνηθῇ κανεῖς νὰ τυπώσῃ ἐλεύθερα τὴν σκέψιν του, ἔπρεπε νὰ ἰδρῦσῃ ὁ ἴδιος ἓνα μικρὸν περιοδικόν. Ἐσυγκεντρώνοντο, ἐσύναζαν ὀλίγον χρῆμα καὶ ἐζήτουν ἓνα τυπογράφον. Ἀκριβῶς ἔτσι ἐγεννήθη πρὸ δέκα τεσσάρων χρόνων, ἡμέραν παρ' ἡμέραν, μία ἐπιθεώρησις — τότε πάρα πολὺ μικρὰ —, ὁ «Mercure de France». Ἐνθυμούμαι ὅτι ὁ κ. Συμών, ὅταν ἤρχισε νὰ συναναστρέφεται μετὰ τοὺς νέους γάλλους συγγραφεῖς ἐδυσκολεύετο πολὺ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν τοιούτων ἀνεκδότων, εἶνε ἐν τούτοις ἀδιαφιλονείκητα. Οἱ συγγραφεῖς τοῦ καιροῦ μου, οἱ ὁποῖοι ἔφθασαν εἰς κάποιον σημεῖο, εἶχον πράγματι νὰ παλαίσουν ἐναντίον ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου. Καὶ ἔμειναν πολὺ ἀνεξάρτητοι, διότι ἐνθυμούνται τοῦτο. Δὲν ὀφείλουν εἰς κανένα καμμίαν εὐγνωμοσύνην. Οἱ διδάσκαλοι τῶν, ἄλλως τε, ἐκακοποιήθησαν ὅπως καὶ αὐτοί. Εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου τῶν ὁ Μαλλαρμέ καὶ ὁ Βερλαῖν ἐκέρδισαν μὲ τὴν φιλαλογίαν τῶν ὀλίγων χρῆμα — ἀλλὰ τόσον ὀλίγον.

Οἱ καιροὶ κατέστησαν ὀλιγώτερον αὐστηροί, ἀκόμη διὰ τοὺς ἐντελῶς ἀγνώστους νέους. Ἴσως αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Ρεττέ ἀφηγούμεναι ἱστορίαι, μ' ἓνα εὐάρεστον ἐνθουσιασμόν, θὰ τοὺς κάμῃ τὴν ἐντύπωσιν τῶν παραμυθίων. Πράγματι παραμῦθι εἶνε, ἀλλοίμονο! Τὸ κάθε τί εἶνε ἓνα παραμῦθι βαλμένον εἰς τὸ παρελθόν. Αὐτὸ τὸ παρελθόν, ἐν τούτοις εἶνε πολὺ πρόσφατον· εἶνε τῆς χθές, ἀκριβῶς. Ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν οἱ ἀφρόντιδες ἥρωες, ἐὰν οἱ περισσότεροὶ ἀπέθανον καὶ ἄλλοι ἐξηφανίσθησαν, μερικοὶ, μόλις εἰς τὸ ἤμισυ τῆς δρασεως τῶν, δὲν ἔφθασαν παρὰ εἰς τὸ ἤμισυ τῆς δόξης τῶν.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Promenades Littéraires» τοῦ κ. Remy de Gourmont.)

A. K.

1) Le Symbolisme. Anecdotes et Souvenirs. Paris, A. Messein, éditeur.

Α. ΔΑΦΝΗ

ΕΛΕΓΕΙΑ

Εἰς ἓνα χαμένον ὄνειρον.

I

Σὲ ἐπῆρε μαζί της φεύγοντας ἢ τελευταία αὐγή τοῦ καλοκαιριοῦ.

"Ὀλη γαλήνη καὶ ὄλη φῶς ἢ λευκὴ μορφή σου ὑψώθη πρὸς τὸ ἄπειρον ὡσεὶ ἐρωτικὴ προσευχή, καὶ ἠνώθη μὲ τὸ φέγγος ποῦ τὴν ἐγέννησεν.

Εἶδα ἀμίλητος τὸ ἀπαλὸν σου χαμόγελον νὰ σβύνη εἰς τὰ χεῖλη σου. Τὸ φίλημά μου ἐπάνω των θὰ ἦτο βαρύτερον ἀπὸ τὸ πρωῶν δροσοστάλαγμα εἰς τὰ τρυφερὰ πέταλα ἐνὸς ρόδου, καὶ τὸ ὑστερινὸν χαιρε, ὡσὰν πνοὴ ἀνέμου θὰ ἐτάραξε τὴν σιωπὴν ποῦ ἀπλώνετο εἰς τὴν ψυχὴν σου.

"Ἐσβυσες ὡσὰν τὴν τελευταίαν αὐγὴν τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἡ εὐτυχία μας διήρκεσεν ὀλίγον, ἀλλ' ὅ,τι διαρκεῖ ὀλίγον εἶνε τόσον γλυκύ! Καὶ εἶχα ποθήσῃ νὰ χαθῶμεν μαζί, ἐνωμένοι εἰς μίαν ὑπαρξίν, μαζί μὲ τὰ ὄνειρα καὶ μὲ τὴν δροσιάν.

II

Μὲ γυμνὴν τὴν κεφαλὴν, καὶ μὲ μονάχην συντροφίαν τὴν ἀπαλὴν ψυχὴν μου, ἐπῆρα ἀργὰ τὸν ἔρημον καὶ μακρυνὸν δρόμον πρὸς τὸ ἀκρογιάλι.

Τὰ μέλη μου ἀκόμη ἀναρριγοῦν ἀπὸ ἓνα σφιχταγκάλισμα, εἰς τὸ ἴδιο μέρος ποῦ ἄλλοτε ἐβαδίζαμεν μαζί, βυθισμένοι εἰς μίαν ἀγνωστον ἠδονήν.

Καὶ τώρα ἢ ἐνθύμησις ὀδηγεῖ τὰ βαρεῖα βήματά μου εἰς τὰ σβυσμένα ἴχνη, καὶ τὰ βλέμματά μου χάνονται εἰς τὴν γλαυκὴν ἐρημίαν.

Εὐρήκα ἓνα μοναχικὸν δρόμον διὰ τὴν πλανωμένην ὑπαρξίν μου. Ἡ ψυχὴ μου ποθεῖ μίαν γαλήνην νυκτὸς εἰς τὸν δρόμον της.

III

Εἰς τὴν βαθεῖαν καὶ ἄπειρον γαλήνην σου, ποῦ σβύνουν οἱ μακρυνοὶ ἤχοι, καὶ διαπερνοῦν αἱ λευκαὶ ἀκτίνες, ἦλθα νὰ ἀφιερῶσω τὴν ψυχὴν μου, ὦ θάλασσα!

"Ἦθελα νὰ ἐνώσω τὴν ὑπαρξίν μου μαζί σου· καὶ ἤθελα νὰ ἦμουν ἓνας μυστικὸς ρυθμὸς χαμένος μέσα σου. Κάμε με ἐλεύθερον καθὼς εἶσαι σύ, ὦ θάλασσα!

IV

Τώρα ποῦ ἢ τρικυμία σὲ ταραζει, εἰς ἓνα θρήνον ἄπειρον καὶ ἀρμονικὸν θρηνεῖς τοὺς νεκρούς. Πάρε με εἰς τοὺς κόλπους σου, ὦ θάλασσα αἰωνία καὶ ἀρμονική! Ἡ ψυχὴ μου μαζί σου θέλει νὰ θρηνήσῃ τοὺς νεκρούς της.

V

"Ὡ, τὸ μυστικὸν ἀπόβραδον ἐπάνω ἐκεῖ εἰς τὸν λόφον, ποῦ τὸ αἰθέριον σῶμά σου, κρυμμένον εἰς τὸ λευκὸν φόρεμα, ἔξαφνα μοῦ ἐφάνη ὡσὰν γαλήνης ὄραμα! Τὰ ἐλαφρὰ σου κινήματα θὰ σὲ ὑψώσαν ἠρέμα πρὸς τὸν ροδοσπαρμένον οὐρανὸν τοῦ ἡλιοβασιλέματος, ἂν μίαν στιγμὴν σὲ ἄφιναν ἀπὸ τὸ πλάϊ μου νὰ φύγῃς.

Καὶ κάτω ἐκεῖ εἰς τὸν κήπον τὸ πρῶτον φίλημα εἰς τὰ φλογερά χεῖλη σου! Τότε ἢ ψυχὴ μου εἰς τὸ ἀπαλὸν σμίξιμον τῶν χειλέων, ἠνώθη μὲ τὴν ἰδικὴν σου ὡσὰν δύο ἤχοι μουσικῆς. Μοῦ ἐπῆρες τὴν ψυχὴν μου, καὶ τὴν κρατεῖς μαζί σου.

Τώρα μοιάζω τὸ μικρὸν ἄνθος τῆς μακρυνῆς κοιλάδος, ποῦ ξεχύνει ὀλομόναχον τὸν εὐωδιασμένον του στεναγμὸν, καὶ ποῦ τὸ κάμνει νὰ λυγίσῃ ἀπαλὰ καὶ λυώνῃ ἀπὸ ἠδονὴν τὸ λεπτὸν καὶ ἐρωτικὸν φύσημα τοῦ ἀνέμου.

Καὶ γέρνω ἀργὰ τὸ μέτωπον, ποῦ βαραίνουσι αἱ ἀναμνήσεις.

VI

"Ἀγρυπνος ὄλην τὴν νύκτα, ἀγρυπνος σὲ προσμένω, μὰ—ἀλλοῖμονον!— εἰς μάτην. "Ὅλα κλειστὰ καὶ σιωπηλὰ τριγύρω μένουσι καὶ μοναχὰ μία ἐλαφρὰ πνοὴ ζωντανεῖ τὴν σιωπὴν.

Ἡ σελήνη ποῦ σκορπίζει τὴν ἀγάπην, ἀπλώνει εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς Ἀττικῆς μίαν λευκὴν γαλήνην φωτός, καὶ τὰ ἄστρα εἰς τὸν χορὸν των καλοῦν καὶ σέ, ὦ ἀδελφὴ των ἀγαπημένη.

Κάθε ἤχος σβύνει καὶ ἀκούω μὲ μόνον τὴν καρδίαν μου νὰ πάλλῃ καὶ νὰ μοῦ ὀμιλῇ τρυφερά. Καὶ ἐπάνω εἰς ἓνα στεναγμὸν τοῦ ἀνέμου, ἀφίνω τὴν θλίψιν μου νὰ κυλίσῃ πρὸς ἐσέ.

VII

Ἡ ἀγάπη εἰς τὴν ψυχὴν μας ἄρχισε μὲ ἓνα χαμόγελον καὶ ἔσβυσε μὲ ἓνα φίλημα· καὶ ἢ μελωδία της περνώντας μᾶς ἄφισε τὴν γλυκεῖαν μελαγχολίαν. "Ὅστερα ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν μία θλίψις ἀόριστος μᾶς χαραάζει τὴν ψυχὴν καθὼς ἢ ἐλαφρὰ αὐρα χαραάζει ἠδονικὰ τὴν θάλασσαν. Μαζὶ μὲ μίαν ἐρωτικὴν μελωδίαν ἐπόθησα νὰ σὲ ἰδῶ καὶ σὺ νὰ σβύσῃς, ὦ ψυχὴ μου!

VIII

Γιατί νὰ συλλογίζεται κανείς τὰ λουλούδια ποῦ σβύνουν, καὶ τὰ ὄνειρα ποῦ χάνονται!

Εἶμαι κορεσμένος πλέον ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀπὸ ἡδονήν. Τὰ μάτια γρήγορα κουράζονται ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὰ χεῖλη χλωμαίνουν ἀπὸ τὰ χαμόγελα. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν ζωὴν μας ἀπλώνεται στοργικὰ μία σκιά λεπτὴ καὶ ἀπαλὴ, ὡσὰν τὴν σκιάν κυπαρισσιοῦ.

Καὶ τώρα καθισμένος εἰς τὸν ἔρημον κήπον, τὴν γαλήνιαν δύσιν τῆς φθινοπωρινῆς ἡμέρας θεωρῶ, καὶ συλλογίζομαι ἐσένα, ποῦ ἔσβυσες μὲ τὴν τελευταίαν αὐγὴν τοῦ καλοκαιριοῦ.

Α. Δίφνης

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Καὶ εἶπα, ᾧ λατρευτῇ, νὰ μὲ προσμένῃς
Κάποιαν ἡμέρα τοῦ Χειονόπωρου θλιμμένῃ.
Τὸ ἀγριοκαῖρι θὲ νὰ σοῦ μνύσῃ
Τὸν ἔρχομό μου, ᾧ πολυαγαπημένῃ.

Καὶ μὲ τὸ θρῆνο τῆς βροχῆς, στὸ ἴδιο μοτίβο,
Νὰ σμίξῃ καὶ τ' ὀλόπικρό μας κλάμα,
Κ' ἔτσι ἄφωνα καὶ μυστικά νὰ εἰποῦμε,
Ὅ,τι δὲν εἶπαμε τὴν Ἄνοιξιν ἀντάμα.

* *

Ντύσου λευκά, κατάλευκα, ᾧ λατρευτῇ μου,
Στοῦ κήπου μας τὴν θύραν ἀκαρτέρει,
Τὰ σκέλεθρα τῶν γυμνῶν δένδρων μὴ φοβάσαι,
Τάχει ρημάξει, ἀλλοίμονο, τὰγριοκαῖρι.

Εἶμαι τὸ ἔξωτικό τὸ χελιδόνι,
Μιὰν ἄνοιξι εἶχα φύγει, ᾧ λατρευτῇ μου,
Θάρθω μὲ τὸ Χειονόπωρο γιὰ νὰ σοῦ φέρω
Τὴν κουρασμένῃ κι' ἄρρωστη ψυχῇ μου.

Τριστάνος

ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΑ

ΟΙ ΡΟΥΘΙΝΙΟΙ

Ὅσο ἀπίστευτο τόσο κι' ἀληθινὸ εἶνε, πῶς ὑπάρχει στὴν Εὐρώπη λαὸς μὲ παλαιὸ πολιτισμὸ, μὲ παλαιὰ δική του φιλολογία, ποῦ ἀριθμῆι ἀκόμα καὶ σήμερα 28 ἑκατομμύρια ψυχές τὸ λιγώτερο, καὶ ποῦ ἡ λοιπὴ Εὐρώπη ἑλότελα ξέχασε, σὲ βαθμὸ ποῦ μόλις οἱ πεπαιδευμένοι ξέρουν τὴν ὕπαρξί του. Εἶν' οἱ Ρουθίνιοι, ποῦ, ἐκ πλάνης βέβαια, ὠνόμασαν «Μικρορῶσσους», καὶ ποῦ τὸ μεγαλύτερο μέρος, κάπου 24 ἑκατομμύρια (κατὰ τὴν ἀπογραφή τοῦ 1890) κατοικοῦν τὴ μεσημβρινὴ Ρουσία, 3375576 δηλαδή τὴ βόρειο Γαλικία καὶ τὴ Βουκοβία καὶ 429,447 τὴ μεσημβρινὴν Οὐγγαρία. Λόγος δὲ ποῦ ὁ λαὸς αὐτὸς καὶ ἡ ἱστορία του πέσαν στὴ λησμονιὰ εἶνε πρὸ πάντων, ἐπειδὴ τόνομά του ἐπισήμως δὲν ὑπάρχει πειὰ.

Ἡ μεσημβρινὴ Ρουσία, χώρα ποῦ κατάγονται οἱ Ρουθίνιοι, ἱστορικῶς νοματίζεται Ρούσι (ἢ Ρουσία, Ρούσια ἢ Ρουθίνια)—ὀνόματα ποῦ τῆς δόθησαν ἀπὸ τὸν IX^ο καὶ X^{ον} αἰῶνα — δὲν εἶχε τίποτα κοινὸ μὲ τοὺς κατοίκους τῆς σημερινῆς Ρουσίας, ποῦ μόλις στὸν XIII^{ον} αἰῶνα διοργανώθησαν πολιτικῶς καὶ οἱ ὅποιοι, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ταρτάρων, ἐσχημάτισαν, τὸν XIV^{ον} αἰῶνα, τὸ μοσκοβιτικὸν Κράτος, ποῦ ὁ λαὸς ὠνομάσθη Μοσεῖ. Διετήρησαν δὲ τὸ ὄνομα τοῦ «μοσκοβιτικοῦ Κράτους» ὅσο μὲ τὰ χρόνια τοῦ Μεγάλου Πέτρου, ποῦ ἀνακηρύχθηκε «αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ρωσσιῶν» ἐνῶ οἱ ἕως τότε βασιλιάδες νοματίζονταν ἀπλῶς «μοσκοβίται αὐτοκράτορες».

Ἡ ὑπὸ ἐθνογραφικὴν καὶ μορφώσεως ἔποψιν διαφορὰ τῶν δύο λαῶν, ἦταν πολὺ μεγάλη. Οἱ Τάρταροι ἐπέβηλον στὸ Μοσκοῦ τὸ σχηματισμὸ μιᾶς δεσποτικῆς μοναρχίας ἐναντίας στὸν πολιτισμὸ τῆς Δύσεως. Σ' ὅλο τὸ Κράτος μόνον ἓνα τυπογραφεῖο ὑπάρχει προσωρισμένον ἀποκλειστικῶς στὴν ἑκδοσι θερησκευτικῶν βιβλίων. Στὴ Ρουθίνια, τούναντιον, ἓνα δημοκρατικὸν σχηματίζεται πολίτευμα. Στὸ Ὄστρόγ, στὴ Βίλνα, στὸ Μίνσκ, στὸ Λέμπερκ κι' ἄλλοῦ, ἔχουν ἰδρύσει λύκεια, στὸ Κίεβο μάλιστα καὶ πανεπιστήμιον. Τὰ συνδικάτα τῶν ἐμπόρων κι' ἐργατῶν ὑπόδοθησαν καὶ χρηματικῶς τὰ σχολεῖα, κι' ἔτσι οἱ Ρουθίνιοι κείνην τὴν ἐποχὴ εἶχαν εὐκολώτερα τὰ μέσα τῆς ἐκπαίδευσως παρὰ σήμερα.

Οἱ κατὰ τοῦ βασιλεῖου τῆς Πολωνίας ἀγῶνες ἀνάγκασαν τοὺς Ρουθίνιους, ὑπὸ τὸν Βαχδάν Σμελνίκου, νὰ ἐνωθῶν στὰ 1653 μὲ τὸ Κράτος τῶν μοσκοβιτῶν αὐτοκρατόρων, ποῦ ἐν τούτοις τοὺς χορηγήσει τὴν ἀνεξαρτησίαν τους. Τὴν δῆθεν ὅμως ἀνεξαρτησίαν αὐτὴν ποτὲ δὲν ἐσεβάστηκαν, ἀλλὰ λίγο-λίγο οἱ Τσάροι τὴν παραβίασαν. Οἱ διά-

δοχοι τοῦ Σμελνύκου — ἰδίως δὲ ὁ Μαζέππας, ποῦ συνεμάχησε μὲ τὸν Κάρολο XII τῆς Σουηθίας — ἐπειραθησαν, ἀλλὰ τοῦ κάκου, σὲ συχνὰ διαστήματα, νὰ λευτερώσουν τὴν πατρίδα τους ἀπὸ τὴ μωσκοβιτικὴ κυριαρχία.

Ἡ Τσαρίνα Κατερίνα II κατάργησε τὸν αὐτόνομον ὄργανισμὸ τῶν Ρουθινίων· ὁ λαὸς ἀμέσως ἀφωπλίσθη τὸν ὑπέβαλον στὴ δουλεία καὶ ἡ χώρα ἀπετέλεσε μέρος τοῦ μωσκοβιτικοῦ Κράτους ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μικρορουσσία». Κι' ἔτσι μ' ἓνα ἀπλό οὐκᾶζιο ἓνας ὁλόκληρος λαὸς σβύνει ἀπὸ τὴν ἱστορία, ἀφοῦ ἔκτοτε ἡ εὐρωπαϊκὴ φιλολογία καὶ οἱ ἐπιστῆμες δὲν ἤξεραν πειὰ «Ρουθίνους», ἀλλὰ «Μικρορώσους». Καὶ μετὰ τὴν πολιτικὴν πίεσι ἀκολούθησεν ἡ πίεσις ὑπὸ ἑποψιν μορφώσεως. Στὰ 1720, ὁ Τσάρος Πέτρος ἐξέδωκεν οὐκᾶζιον δι' οὗ διέτασσε πῶς στὸ Κίεβο καὶ στὸ Τσέρνικοβ, μόνον θρησκευτικὰ βιβλία ἐπιτρέπεται νὰ ἐκδίδωνται καὶ ρουσικὰ γραμμένα. Ὅλα τὰ ρουσικὰ λοιπὸν σχολεῖα κλείστηκαν ἢ τροποποιήθησαν. Ἀκόμα καὶ σήμερα οὗτ' ἓνα ρουθινικὸ σχολεῖο ὑπάρχει στὸ μεσημβρινὸ μέρος — στὴν Οὐκρανία δηλαδή — ποῦ κατοικοῦν τοὐλάχιστον 24 ἑκατομμύρια Ρουθίνων. Ἀρχισαν κι' ἐξώριζαν μὲ τὸ σωρὸ τὴ νεολαία τῶν Ρουθινίων. Σχεδὸν δὲ ὅλους τοὺς συγγραφεῖς βρῆκεν ἡ ἴδια τύχη, — ἐν οἷς καὶ τὸν μεγαλύτερο ρουθινεῖο ποιητὴ, τὸν Ταράς Σεβτσένκο, πούστειλαν ὡς πολιτικὸ κατὰδικὸ στὴ Σιβηρία, ὅπου καὶ τὸν προσέβαλε θανατηφόρος ἀρρώστεια.

Στὰ πρώτα χρόνια τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου II, ἡ κατάστασι τῶν Ρουθινίων φαίνονταν σὰν νὰ καλλιτέρευε κάπως ἀπὸ τὰ 1862 ὅμως ἡ καταπίεσις ξανάρχισε. Μὲ τὸν κτηνωδέστερο τρόπο προσπαθοῦσαν νὰ ἐκμηδενίσουν καθε λαχτάρα ἐθνισμοῦ ἐπαρμύζοντας καὶ πάλι τὴν ἐξορία στοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς ἐπιστήμονας· ἀλλὰ τὸ τρομερῶτερον πλήγμα κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐθνικῆς ζωῆς τῶν Ρουθινίων χρονολογεῖται ἀπὸ τὴν «ἐλευθερόφρονα ἐποχὴ» τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Τσάρων. Ἐννοοῦμε τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 3158 καὶ στὴς 5 Ἰουλίου 1875 οὐκᾶζιον ποῦ περιελάμβανε τὰ ἑξῆς:

Ἡ χάρις τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ὑπάτου δεσπότη τοῦ ἠδύοχησε τῆ 30 Μαΐου νὰ διατάξῃ:

Α') Ἀπαγορεύεται ἡ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τῆς ἀνωτάτης λογοκρισίας εἰσαγωγή εἰς τὸ Κράτος οἰωνοῦ ἔργων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐκδοθέντων εἰς Ρουθινίον γλῶσσαν.

Β') Ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἡ ἐν τῷ Κράτει ἐκτύπωσις καὶ δημοσίευσις εἰς τὴν ρηθείσαν γλῶσσαν ἔργων πρωτοτύπων ἢ ἐν μεταφράσει, ἔκτός. 1) τῶν ἱστορικῶν δοκιμῶν καὶ 2) τῶν φιλολογικῶν ἔργων, — ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅτι τὰ μὲν πρώτα θὰ τηρῶσι ἐν τῇ δημοσιεύσει τῶν ἐγγράφων τὴν ὀρθογραφίαν, τὰ δὲ δεύτερα μόνον τὴν ρωσικὴν ὀρθογραφίαν θὰ ἀκολουθῶσι· προσέτι οὐδεὶς δύναται νὰ προβῆ εἰς τὴν δημοσίευσιν ρουθινεῶν βιβλίων ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς ἀνωτάτης λογοκρισίας, εἰς ἣν δέον τὰ χειρόγραφα νὰ παραδίδωνται πρὸς ἔγκρισιν.

Γ') Πᾶσα θεατρικὴ πράστασις ἢ διάλεξις εἰς τὴν ρουθινεῖαν γλῶσσαν ἀπαγορεύεται ὡς καὶ ἡ μετὰ σημειώσεων εἰς τὴν ρηθείσαν γλῶσσαν δημοσίευσις μουσικῶν τεμαχίων.

Ὁ πρόεδρος τῆς ἀνωτάτης λογοκρισίας

ΓΡΗΓΟΡΙΕΒ

Ἐξ οὗ φαίνεται ἡ πελώρια διὰ μίαν ἀποσύνθεσιν ἐθνισμοῦ ἐργασία. Ἐκτοτε, κάθε σχεδὸν ρουθινεῖο βιβλίον ἀπαγορεύτηκε. Δηλαδή ἐπιτρέπουν καμμιά φορὰ τὴ δημοσίευσιν καμμιάς ἀνθολογίας ἢ συλλογῆς διηγημάτων εἰς ὀγκώδεις ὅμως τόμους μόνον, ποῦνε πολυδάπανος καὶ κυκλοφοροῦν πολὺ δύσκολα. Ποτὲ δὲν ἐπετράπησαν ἐπιστημονικὰ βιβλία εἰς ρουθινικὴν γλῶσσαν. Τὸ περιεργότερον ὅμως ἀπόλλα δὲν εἶπαμ' ἀκόμα· ἐνῶ ἐξεδίδοντο στὴ Ρουσία ἐφημερίδες γερμανικὰ γραμμένες, γαλλικὰ, πολωνέζικα, λεττονικὰ, φιλιππίνικα, ἀρμενικὰ, γεωργιανικὰ καὶ ἐβραϊκὰ, δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε εἰσαγωγή ρουθινικῆς ἐφημερίδος. Καὶ μὴ κατορθώνοντας μίαν ἀποσύνθεσιν ἐθνικὴν, ἐλπίζουν τοὐλάχιστον νὰ κλείσουν τὸ στόμα σὲ 24 ἑκατομμύρια Ρουθίνους· μὰ ἡ γλῶσσα δὲν σβύνεται γιατί μιλιέται. Ὅποιος γνωρίζει κατὰ βάθος τὸ τί γίνεται στὴ Ρουσία θὰ παρετήρησε, πῶς ποθενὰ δὲν ἐκδηλώνεται ζωηρότερον τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα ὅσο στὴν Ρουθινία τῆς μεσημβρινῆς Ρουσίας (Οὐκρανία) καὶ στὴς πόλεις Κίεβον, Κερκοβία, Πουλταβα, Ὀντέσσα κτλ. Ἀναλογίζοντας μάλιστα τὸ φλογερὸ τοῦ λαοῦ χαραχτήρα, εἶνε βέβαιον πῶς ἡ ἐκδήλωσις τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν Ρουθινίων ὀφείλεται σὲ πολὺ μεγάλη μερίδα τοῦ λαοῦ, — ἐκδήλωσις πολὺ μεγαλύτερη, βέβαια, ἀπὸ κίνημα ποῦ οἱ περισσότεροι νομίζουν.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως χρόνια ἡ ἐθνικὴ τῶν Ρουθινίων προπαγάνδα κατῳρθώσε πραγματικῶς ἀλματα, ὅπως λ. χ. στὸ Τσέρνοβιτς καὶ στὸ Λέμπερκ ἐκδίδουν νέα περιοδικὰ ποῦ μυστικὰ εἰσάγουν στὴ Ρουσία, περιοδικὰ ποῦ ἀντιπροσωπεύουν ἀποκλειστικῶς τὴν ἰδέαν τῆς ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως στὴ μεσημβρινὴ Ρουσία. Σήμερα οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐθνικῆς μορφώσεως καὶ τῆς φιλολογίας εἶνε βέβαια οἱ αὐστριακοὶ Ρουθίνιοι. Ἐκδίδουν μέγαν ἀριθμὸν καθημερινῶν φύλλων ἐξῶν μερικὰ δὲ στεροῦνται σπουδαιότητος (Dito, Rusta, Bukowina, κτλ.)· στὸ Λέμπερκ ἔχουν μίαν θαυμασίαν Ἀκαδημίαν ἐπιστημῶν ἰδρυθεῖσαν ἀπὸ τὸ Σύλλογον Ζεβτσένκο, ποῦ ἐκδίδει ἓνα σπουδαῖο ἐπιστημονικὸν περιοδικόν, διευθυνόμενον ἀπὸ τὸν μεγαλύτερον, ἐκ τῶν ζώντων ρουθινεῖον συγγραφέα, τὸν Δόκτ. Ἰβάν Φράνκο. Ὡστόσο μ' ὅλ' αὐτὰ ἡ τύχη τῶν αὐστριακῶν Ρουθινίων δὲν εἶνε καὶ ζηλευτή. Ἡ δυτικὴ Γαλικία, κατοικουμένη ὅλο ἀπὸ Ρουθίνους σχεδόν, προσηρτίσθη, στὸν ΙΖ' αἰῶνα, στὸ Πολωνέζικον βασίλειον καὶ, μετὰ τὸν πρώτον διαμελισμὸν τῆς Πολωνίας, ἔπεσε στὰ χέρια τῆς Αὐστρίας (1772). Καὶ τοὺς πρώτους χρόνους, ἰδίως στὴν αὐτοκρατορίαν Ἰωσήφ Β', χαίρουσαν μιά σχετικὴν ἡσυχίαν· ἀπὸ τὰ 1817 ὅμως τὸ πρᾶμ' ἀλλάζει· ὁ αὐτο-

κράτωρ Φραγκῆσκος Α' κηρύσσει «ἀδιαιρέτω» τὸ βασίλειο τῆς Γαλι-
κίας καὶ τὸ παραδίνει στὰ νύχια τῶν πολωνέζων εὐγενῶν, στὴ λε-
γόμενη Schlachta.

Ἡ ἀνωτέρω ὑποδούλωσις γίνηκεν ἀφορμὴ στὰ 1849 μιᾶς αἰμα-
τηρᾶς ἐξεγέρσεως ἐκ μέρους τοῦ ὑπομονετικοῦ καὶ φιλησυχου λαοῦ τῶν
Ρουθινίων, ἐξεγέρσεως ὅμως ποῦ κατεστάλη καὶ αὐξήσῃ ἀκόμα τῶν εὐ-
γενῶν τὴν ἰσχύν, ἰδίως ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ οἱ ὑπὲρ δημοκρατίας ἀ-
γῶνες κατέληξαν στὴ μεγάλη αὐτονομία τῆς Γαλικίας.

Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνῶμε ποῦ δὲν κυβερνάει ὁ πολωνέζικος
λαὸς τὴ χώρα, ἀλλὰ ἡ Schlachta. Οἱ σσιαλισταὶ καὶ οἱ δημοκρα-
τες πολωνέζοι ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πολωνίας στὰ
ἔθνογραφικὰ τῆς ὅμως ὄρια, ἐνῶ ἡ Schlachta, τὸναντίον, θέλει
τὴν παλαιὰ τῶν ζαγελλόνων Πολωνία ποῦ βαστάει ἀπὸ τὴ θάλασσα
ὡς τὴ θάλασσα (Polska od morza de morza), δηλαδή τὴν ἐκτει-
νομένην ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς ὡς τὴ Μάυρη θάλασσα καὶ περιλαμβά-
νουσαν χώρες γερμανικῆς Λεττῶν καὶ Ρουθινίων. Ἡ Schlachta, μ'
ἄλλα λόγια, διέστρεψε τὸν ἔθνικὸν ἀγῶνα σὲ ἀγῶνα ψευτοπατριω-
τικόν, γιὰ νὰν τῆς μείνῃ ἡ ἐξουσία μόνον καὶ μόνον.

Καὶ τί μέσα μεταχειρίστηκεν αὐτὴ ἡ ἐξουσία, γιὰ νὰ καταπιέζῃ
μὲ κάθε τρόπο τοὺς Ρουθίνους, φαίνεται ὡς ἐξῆς.

Ἡ Γαλικία ἀριθμεῖ 7 ἑκατομμύρια κατοίκους, ἐξ ὧν — κατὰ τὴν
τελευταίαν ἐπίσημον στατιστικὴν — 3,200,000 εἶνε Πολωνέζοι, 3,000,
000 Ρουθίνιοι καὶ 800,000 Ἑβραῖοι ποῦ μιλοῦν γερμανικὰ ἢ τὴ χυ-
δαῖα διάλεκτο. Οἱ Πολωνέζοι κατοικοῦν τὴ δυτικὴ Γαλικία καὶ οἱ
Ρουθίνιοι τὴν ἀνατολικήν. Ἄν καὶ εἶνε δὲ ὀλιγαριθμότεροι οἱ Πολω-
νέζοι τῶν Ρουθινίων, ἐτούτοι μονάχα 8 ἑδρες ἔχουν ἀπὸ τῆς 78 στὸ
Reichsrath (Συμβούλιο τοῦ Κράτους) ἐνῶ οἱ Πολωνέζοι ἔχουν 70
ἀντιπρόσωπους. Στὸ Landtag (βουλὴ) τῆς Γαλικίας, ἐδρεύουσι 161
ἀντιπρόσωποι, ἐξ ὧν 145 Πολωνέζοι καὶ 16 μονάχα Ρουθίνιοι. Καὶ
μὴ νομίζετε πῶς ἐκουσίως ἐκλέγουσι οἱ Ρουθίνιοι χωρικοὶ τοὺς πολω-
νοὺς Schlachtzizen. Οἱ τελευταῖοι, εἶν' ὅλοι μεγαλοκτηματίες, ἐνῶ
οἱ Ρουθίνιοι εἶν' ἐργάτες ἢ φτωχοὶ χωρικοὶ, δὲ θάμεναν στὴν ἐξου-
σία ἂν δὲν ὑπῆρχε μιᾶ ἀίσιχρά διοικητικὴ διοργάνωσις παραδομένη
ἐξ ὀλοκλήρου στὰ χεῖρα τους. Οἱ μεγάλοι ἰδιοκτῆται τῆς γαλικικῆς
Statthalterei ἀνήκουσι ὅλοι εἰς τὴ Schlachta ἢ τοὺς εὐνοουμένους
τῆς καθὼς καὶ ὅλη σχεδὸν ἡ περιφέρεια τῶν 76 ἐπαρχιῶν.

Ἄν θέλετε νὰ μάθετε πῶς ἐργάζονται ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, πρέπει νὰ
γνωρίζετε πῶς ἀπὸ τὰ 7,000,000 τῶν κατοίκων τῆς Γαλικίας, σχε-
δὸν 4,410,000 — σύμφωνα μὲ τελευταία στατιστικὴν — εἶν' ἀγράμμα-
τοι, δηλαδή 63 ο). Καὶ ἂν ἡ ἐκπαίδευσις εἶν' ἐντελῶς πίσω σ' ὅ-
λην τὴν χώρα, μερικοὶ ἀριθμοὶ παρακάτω θὰ σᾶς δείξουν πῶς αὐτὸ
γίνεται σὲ πολὺ μεγαλειότερο βαθμὸ στοὺς Ρουθίνους, πῶνε ἰσόριθμοι
σχεδὸν μὲ τοὺς Πολωνοὺς.

Γιὰ τὴ δημοσία ἐκπαίδευσις τῶν Πολωνέζων δαπανῶνται κάθε
χρόνον 61.500 κορόνες· γιὰ τοὺς Ρουθίνους μολὶς 21.000 κορόνες.

Στὰ 1868 πρὶν εἰσαχθῆ ἡ ὑπὸ τῆς Schlachta διοίκησις τῆς Γαλι-
κίας. — 42.6 ο)ο λαϊκὰ σχολεῖα ἦταν πολωνέζικα καὶ 54.9 ο)ο ρου-
θινικὰ. Σήμερον οὗτ' ἓνα καὶ μόνον καθυπὸ ρουθινικὸν σχολεῖον ὑπάρ-
χει, ὑπάρχουν ὅμως 50.7 ο)ο πολωνέζικα σχολεῖα καὶ 48.3 ο)ο μι-
κτὰ σχολεῖα (πολωνικὰ καὶ ρουθινικὰ). Ἀπὸ τοῦς 1193 καθηγητὰς
ποῦ διδάσκουν, μὴ κατέχοντας κανένα παιδαγωγικὸν σύστημα, τὰ $\frac{3}{5}$
εἶνε διωρισμένοι στὸ ρουθινικὸν μέρος τῆς Γαλικίας. Οἱ Ρουθίνιοι οὗτ'
ἓνα σχολεῖον λαϊκὸ ἀνώτερον ἔχουν (ἐννοῶ μὲ περισσότερες ἀπὸ πέντε τά-
ξεις), ἐνῶ οἱ Πολωνέζοι ἔχουν 125 τέτοια. Ὑπάρχουν 31 γυμνά-
σια πολωνέζικα — ρουθινικὰ δὲ μονάχα 4. Οὔτε σεμινάριο δὲ ὑπάρ-
χει προωρισμένο ἀποκλειστικῶς γιὰ τοὺς Ρουθίνους καθηγητὰς, ἐνῶ
ὑπάρχουν μικτὰ πολλὰ, καὶ ἔτσι βρίσκουν εὐκόλα τὴν ἔλλειψιν τῶν
καθηγητῶν ὡς ἀφορμὴ γιὰ νὰ κλείσουν τὰ ρουθινικὰ σχολεῖα ἢ νὰ
καλέσουν πολωνέζους καθηγητὰς. Ὡς καὶ αὐτὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ
Λέμπερκ, ποῦ ὀφείλει τὴν ὑπαρξίν του στὴ νεολαία τῶν Ρουθινίων,
ὅπως τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κρακοβίας στοὺς Πολωνέζους — μέρα τὴν
ἡμέραν ἐκπολωνίζεται. Καὶ κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν ἴδρυσιν πανεπι-
στημίου ρουθινικοῦ ἢ τουλάχιστον ἐδρῶν ἀποκρούεται συστηματικώτατα.

Ἐκ τούτου φαίνεται, πῶς μόλην τὴν ὑποστήριξιν ποῦ ἡ § 19
τῆς αὐστριακῆς Νομοθεσίας χορηγεῖ στὴ ρουθινικὴ γλῶσσα ἀπὸ μιᾶ
τέλεια καταστροφή, ἡ μορφωτικὴ καὶ ἔθνικὴ πρόοδος τοῦ λαοῦ κα-
θίσταται ἀδύνατος σχεδὸν καὶ πῶς δὲν εἶχαν ἄδικον κεῖνοι ποῦ ὠνό-
μασαν τὶς τόσο σκληρὰ κατεπιεζόμενες αὐτὲς χώρες Ἡμισία.

Τὸ αὐστριακὸν Κράτος νομίζουμε πῶς μπορεῖ νὰ πάρῃ ἓνα ὀφέ-
λιμον μάθημα ἀπὸ τὴν τύχην τῶν Ρουθινίων στὴ Γαλικία βλέποντας,
πῶς ἡ ἐπέκτασις τῶν χωρῶν στὰ παλαιὰ τοὺς ἱστορικὰ σύνορα,
ἄλλο δὲν παράγει παρά τὴν καταπίεσιν τῶν ἀδυνάτων, — ποῦ ὅση
δύναμις καὶ ἂν δείξουν δὲν ἀποβαίνει σὲ τίποτα. Νὰ τί ἀπαιτεῖ τὸ
φυσικὸ δίκαιον· νὰ ἀποδοθῆ σ' ὅλες τὶς ἔθνικότητες καὶ στὴς μικρό-
τερες ἀκόμα μιᾶ αὐτονομία ἔθνικὴ καὶ ἀνεξαρτητος.

Carl Morburger

Μετάφρασις ▲.▲.

HONNORÉ DE BALZAC

Η ΜΗΤΡΥΙΑ

(Συνέχεια από τὴν σελ. 425).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ Ι

Γερτρούδη, εἶτα Σιαμπώ.

ΓΕΡΤΡ. (φέρουσα ἄνθη καὶ τοποθετοῦσα ταῦτα εἰς τὸ α΄ δοχεῖον). Ἐκοιλίασα ἕως ὅτου καθησυχάσω τὰς ὑπονοίας του· ἀκόμη μία ἢ δύο σκηνὰὶ αὐτοῦ τοῦ εἶδους καὶ δὲν θὰ εἶμαι πλέον κυρία τοῦ πνεύματός του. Ἀλλὰ ἐπέτυχα μίαν στιγμὴν ἐλευθερίας... φθάνει νὰ μὴν ἔλθῃ ἡ Παυλίνα καὶ μετὰ ταῦτα. ὦ, θὰ κοιμᾶται... ἔπεσε τόσον ἀργά! Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ τὴν κλειδώσῃ; (μεταβαίνει πρὸς τὸ δωμάτιον τῆς Παυλίνας). Ὅχι!

ΣΙΑΜ. (εἰσερχόμενος). Ὁ κύριος Φερδινάνδος, κυρία, θὰ ἔλθῃ.

ΓΕΡΤΡ. Εὐχαριστῶ, Σιαμπώ... Ἐκοιμήθη πολὺ ἀργά χθές;

ΣΙΑΜ. Ὁ κύριος Φερδινάνδος κάνει, ὅπως ξέρετε, κάθε βράδυ τὴ βόλτα του κ' ἔρχεται κατὰ τὴν μιάμισυ τὸ πρωὶ κοιμᾶται ἀπὸ πάνω καὶ τὸν ἀκούω.

ΓΕΡ. Ἐρχεται καμμιά φορά πιὸ ἀργά;

ΣΙΑΜ. Καμμιά φορά... κατὰ τὴν ὥρα ποῦ ξοδεύει γιὰ τὴν βόλτα του.

ΓΕΡ. Καλά, εὐχαριστῶ (ὁ Σιαμπώ ἐξέρχεται). Ὡς ἀμοιβὴν μιᾶς θυσίας, ἡ ὁποία διαρκεῖ τώρα δώδεκα ἔτη, καὶ τῆς ὁποίας τοὺς πόνους δὲν ἐννοοῦν παρὰ μόνον αἱ γυναῖκες, διότι οἱ ἄνδρες δὲν μαντεύουν ποτὲ παρόμοια βασανιστήρια, τί ἐζητήσα; Πολὺ ὀλίγον! Νὰ ξεύρω ὅτι εἶνε ἐκεῖ, πλησίον μου χωρὶς καμμίαν ἄλλην εὐχαρίστησιν ἐκτὸς ἐνὸς βλέμματος κρυφοῦ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Δὲν ἀπῆτουν ἢ αὐτὴν τὴν βεβαιότητα, ὅτι μετὰ προσδοκᾶ... βεβαιότητος ἥτις ἀρκεῖ εἰς ἡμᾶς, διὰ τὰς ὁποίας ὁ ἀγνός, ὁ οὐράνιος ἔρωσ, εἶνε ὄνειρον ἀπραγματοποιήτων! Οἱ ἄνδρες δὲν πιστεύουν ὅτι ἀγαπῶνται, παρὰ ὅταν μᾶς ῥίψουν εἰς τὸν βόρβορον! Καὶ ἰδοὺ πῶς με ἀνταμεΐδει! Ἐχει συνεντεύξεις τὴν νύκτα μ' αὐτὴν τὴν ἀνόνη κόρη! Πολὺ καλά! Θὰ προφέρῃ ἐδῶ ἐμπρὸς τὴν θανατικὴν μου καταδίκην! Καὶ ἐὰν ἔχη αὐτὸ τὸ θάρρος, θὰ ἔχω κ' ἐγὼ τὸ θάρρος νὰ τοὺς χωρίσω διὰ παντός! ἀμέσως! νῦν τὸ μέσον....

Ἄ, νάτος! Αἰσθάνομαι ὅτι χάνω τὴν δύναμίν μου! Θεέ μου! διατὶ λοιπὸν μᾶς κάμνεις ν' ἀγαπῶμεν τόσο τὸν ἄνδρα, ὁ ὁποῖος δὲν μᾶς ἀγαπᾷ πλέον;

ΣΚΗΝΗ ΙΙ

Φερδινάνδος καὶ Γερτρούδη

ΓΕΡ. Χθές με ἠπατάτε! Ἦλθατε ἀπόψε ἐδῶ, ἀπὸ αὐτὴν τὴν σάλα μ' ἓνα ἀντικλεῖδι, νὰ δῆτε τὴν Παυλίνα, με κίνδυνον νὰ φονευθῆτε ἀπὸ τὸν κύριον δὲ Γκρανσάν. ὦ! Κρατήσατε τὰ ψεύδη σας! Σᾶς εἶδα, συνέλαβα τὴν Παυλίαν, ὅταν ἐπέστρεφε ἀπὸ τὸν νυκτερινὸν περίπατόν σας. Ἐκάματε ἐκλογὴν, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ σᾶς συγχαρῶ. Ἐὰν ἠμπορούσατε χθές νὰ μᾶς ἀκούσετε εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν! νὰ δῆτε τὴν αὐθάδειαν τῆς κόρης αὐτῆς, τὴν ἀναίδειαν μετὰ τὴν ὁποίαν μοῦ ἠρνῆθη τὰ πάντα, θὰ ἐτρέματε διὰ τὸ μέλλον σας, δι' αὐτὸ τὸ μέλλον τὸ ὁποῖον μοῦ ἀνῆκει, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἐπώλησα καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν!

ΦΕΡΔ. (ἰδίᾳ) Ἡ χιονοστιβὰς τῶν μομφῶν. (Μεγαλοφώνως). Ἄς προσπαθήσωμεν, Γερτρούδη, νὰ φερθῶμεν φρόνιμα καὶ σεῖς κ' ἐγώ. Πρὸ πάντων ἄς προσπαθήσωμεν ν' ἀποφύγωμεν τὰς χυδαιότητας... Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τί ὑπῆρξατε δι' ἐμέ· σᾶς ἀγαπῶ ἀκόμη μετὰ φιλίαν εἰλικρινῆ, ἀφωσιωμένην, ἀλλὰ δὲν αἰσθάνομαι πλέον ἔρωτα.

ΓΕΡΤ. Πρὸ δέκα ὀκτῶ μηνῶν;

ΦΕΡΔ. Πρὸ τριῶν ἐτῶν.

ΓΕΡ. Ἀλλὰ τότε ὁμολογήσατε, ὅτι ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ μισῶ καὶ νὰ πολεμῶ τὸν ἔρωτά σας διὰ τὴν Παυλίνα· διότι αὐτὸς ὁ ἔρωσ σᾶς κατέστησε ἄνδρον καὶ ἐγκληματίαν ἀπέναντί μου.

ΦΕΡΔ. Κυρία!

ΓΕΡ. Ναί, με ἠπάτησε... Μένοντες ἐδῶ μετὰ τῶν δύο μας, με ἠναγκάσατε νὰ ὑποδυθῶ χαρακτῆρα, ὁ ὁποῖος δὲν εἶνε ἰδικός μου. Εἶμαι παράφορος, τὸ γνωρίζετε, ἢ παραφορὰ εἶνε εἰλικρινής· καὶ ὅμως βαδίζω εἰς τὴν οδὸν τῆς ἀτίμου ἀπάτης. Δὲν εἰξεύρετε τί θὰ πῆ νὰ ἐφευρίσκη κανεὶς νέα ψεύδη ἔτσι αἰφνυδίως, νὰ ψεύδεται μετὰ τὸ μαχαίρι στὴν καρδιά... ὦ! τὸ ψεῦδος! εἶνε γιὰ μᾶς ἡ τιμωρία τῆς εὐτυχίας!... Τὸ αἶσχος, ἐὰν ἐπιτύχωμεν. ὁ θάνατος, ἐὰν ἀποτύχωμεν. Καὶ σεῖς, σεῖς οἱ ἄνδρες, ἐπιθυμεῖτε νὰ γίνεσθε ἀγαπητοὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Θὰ χειροκροτηθῆτε ἐκεῖ, ὅπου ἐγὼ θὰ περιφρονηθῶ! Καὶ θέλετε νὰ μὴν ὑπερασπισθῶ! Καὶ δὲν ἔχετε παρὰ λόγους πικροὺς διὰ τὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία τὰ πάντα σᾶς ἀπέκρυπτε: Τύψεις, δάκρυα! Ἐφύλαξα δι' ἑμαυτὴν μόνην τὴν ὀργὴν τοῦ οὐρανοῦ! Κατηρχομένη μόνη εἰς βάραθρα τῆς ψυχῆς μου, τὰ

ὅποια ἐσχημάτισαν αἱ ἀληθινότητες! Καὶ ἐνῶ ἡ μετάνοια μοῦ κατέτρωγε τὴν καρδίαν, ὑπὲρ ὑμῶν δὲν εἶχα παρὰ βλέμματα πλήρη τρυφερότητος καὶ πρόσωπον εὐθυμον! Ἐλάτε, Φερδινάνδε, μὴ περιφρονῆτε μίαν δούλην τόσο καλὰ τιθασειυμένην!

ΦΕΡΔ. (ἰδίᾳ). Πρέπει νὰ τελειώσωμεν. (μεγαλοφώνως). Ἀκούσατε, Γερτρούδη· ὅταν συννητήθημεν, ἡ νεότης μόνη μᾶς συνήνωσε. Ἐνέδωκα, ἐὰν τὸ θέλετε, εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἐγωῖσμοῦ, ὅστις εὐρίσκεται εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας ὄλων τῶν ἀνδρῶν, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν, κεκρυμμένος ὑπὸ τὴν λάμψιν, τὰ ἄνθη, τὸ ἄρωμα τῶν πρώτων ἐπιθυμιῶν. Ὑπάρχει τὴν ἀταξία εἰς τὰ αἰσθήματα τῶν εἴκοσι δύο ἐτῶν. Ἡ μέθη τῆς ὁποίας εἴμεθα θύματα, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ σκεφθῶμεν οὔτε τὴν ζῶν πῶς εἶνε, οὔτε τὰς βαρείας αὐτῆς συνθήκας.

ΓΕΡΤ. (ἰδίᾳ). Πόσον ψυχρῶς σκέπτεται! Ἄ, εἶνε ἄτιμος!

ΦΕΡΔ. Τότε σὰς ἠγάπησα ἄνευ δόλου καὶ ἀφέθην ὅλος εἰς ὑμᾶς· ἀλλ' ἔκτοτε... ἔκτοτε ἡ ζωὴ μετέβαλεν ὄψιν δι' ἡμᾶς τοὺς δύο. Ἐὰν λοιπὸν ἔμεινα ὑπὸ τὴν στέγην αὐτὴν, εἰς τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ὄφειλα νὰ ἔλθω, ἔμεινα, διότι ἐξέλεξα τὴν Παυλίαν, ὡς τὴν μόνην γυναῖκα μὲ τὴν ὁποίαν θὰ μοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ τελειώσω τὰς ἡμέρας μου. Ἐλάτε, Γερτρούδη, μὴ κάμψετε πρὸ τοιαύτης εἰμαρμένης. Μὴ τυραννῆτε δύο ὑπάρξεις, αἱ ὁποῖαι σὰς ζητοῦν τὴν εὐτυχίαν τῶν καὶ αἱ ὁποῖαι θὰ σὰς ἀγαποῦν πάντοτε.

ΓΕΡΤ. Ἄ! σεῖς εἴσθε ὁ μάρτυς, σεῖς!... κ' ἐγώ;... ἐγώ εἶμαι ὁ δῆμιος! Ἀλλὰ σήμερον δὲν θὰ ἤμην σύζυγός σας, ἐὰν πρὸ δωδεκαετίας δὲν προετίμων τὴν εὐτυχίαν σας ἀπὸ τὸν ἔρωτά μου;

ΦΕΡΔ. Λοιπὸν! κάμετε καὶ σήμερον τὸ ἴδιον ἀφίνουσά με ἐλεύθερον.

ΓΕΡΤ. Ἐλεύθερον διὰ νάγαπᾶτε μίαν ἄλλην! Δὲν ἐπρόκειτο περὶ αὐτοῦ πρὸ δωδεκαετίας... Ἀλλ' ἐγὼ θὰ ἀποθάνω!

ΦΕΡΔ. Μόνον εἰς τὰ ποιήματα ἀποθνήσκουν ἐξ ἔρωτος, εἰς τὸν συνήθη βίον παρηγοροῦνται.

ΓΕΡΤ. Δὲν θ' ἀπεθνήσκατε σεῖς διὰ τὴν προσβληθεῖσαν τιμὴν σας, διὰ μίαν λέξιν, διὰ μίαν κίνησιν; Ἐ, λοιπὸν! εἶνε γυναῖκες αἱ ὁποῖαι ἀποθνήσκουν διὰ τὸν ἔρωτά τους, ὅταν εἰς τὸν ἔρωτα αὐτὸν ἀνέθεσαν τὰ πάντα, ὅταν ὁ ἔρωτος αὐτὸς εἶνε ὄλη τους ἡ ζωὴ· καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ αὐτὰς τὰς γυναῖκας! Ἀφ' ὅτου ἤλθατε ἐδῶ, Φερδινάνδε, πάντοτε ἐφοβούμην καμμίαν καταστροφὴν, καὶ εἶχα πάντοτε ἐπάνω μου τὸ μέσον νὰ ἀποθάνω, ἐὰν μᾶς ἐπῆρχετο κανένα δυστύχημα. Κυττάξατε (δεικνύει φιαλίδιον)· ἰδοὺ πῶς ἔζησα!

ΦΕΡΔ. Ἄ! ἰδοὺ τὰ δάκρυα!

ΓΕΡΤ. Προσεπάθησα νὰ τὰ συγκρατήσω, ἀλλὰ μ' ἐπνιγαν! Καὶ σεῖς μοῦ ὁμιλεῖτε μὲ αὐτὴν τὴν ψυχρὰν εὐγένειαν, ἡ ὁποία

εἶνε ἡ τελευταία σας ὕβρις, γιὰ σὰς τοὺς ἀνδρας ὅταν ἀποστρέφεσθε ἓνα ἔρωτα. Δὲν μοῦ δεικνύετε τὴν ἐλαχίστην συμπάθειαν! Θὰ ἐπιθυμούσατε νὰ μὲ δῶτε νεκρὰν, καὶ τότε θὰ εἴσθε τελείως ἥσυχος... Φερδινάνδε, δὲν μὲ γνωρίζεις! Μὲ μίαν ἐπιστολὴν θὰ ἐξομολογηθῶ τὰ πάντα εἰς τὸν στρατηγόν, τὸν ὁποῖον δὲν θέλω πλέον νὰ ἀπατῶ. ὦ, τὸ ψεῦδος μὲ καταβάλλει! Θὰ πάρω τὸ παιδί μου καὶ θὰ ἔλθω εἰς τὸ σπίτι σου, θὰ φύγωμεν μαζύ. Ἀλλ' ὄχι τὴν Παυλίαν!

ΦΕΡΔ. Ἐὰν κάμετε αὐτὸ θὰ φονευθῶ!

ΓΕΡΤΡ. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης! Θὰ ἐνωθῶμεν διὰ τοῦ θανάτου καὶ δὲν θανήκης εἰς ἐκείνην.

ΦΕΡΔ. (ἰδίᾳ). Τί καταχθόνιος χαρακτήρ!

ΓΕΡΤΡ. Καὶ ἄλλως τε ὁ φραγμός, ὁ ὁποῖος σὰς χωρίζει ἀπὸ τὴν Παυλίαν δυνατὸν νὰ μὴ ἐκλείψῃ ποτέ· τί θὰ κάμετε;

ΦΕΡΔ. Ἡ Παυλίνα θὰ μείνῃ ἐλεύθερα.

ΓΕΡΤΡ. Ἀλλ' ἐὰν ὁ πατὴρ τῆς τὴν ὑπάνδρευε;

ΦΕΡΔ. Θ' ἀπέθνησκα!

ΓΕΡΤΡ. Ἐξ ἔρωτος εἰς τὰ ποιήματα ἀποθνήσκουν, εἰς τὸν καθημερινὸν βίον παρηγοροῦνται καί... ἐκτελοῦν τὸ καθῆκόν τους κρατοῦντες ἐκείνην, τῆς ὁποίας ἐπῆραν τὴν ζῶν.

Ο ΣΤΡΑΤ. (ἐξωθεν) Γερτρούδη! Γερτρούδη!

ΓΕΡΤΡ. Ἀκούω τὸν κύριον... (ὁ στρατηγὸς ἐμφανίζεται). Λοιπὸν, κύριε Φερδινάνδε, ἐπισπεύσατε τὰς υποθέσεις σας, διὰ νὰ ἐπανέλθετε ταχέως Σὰς περιμένω. (ὁ Φερδινάνδος ἐξέρχεται ὑποκλινόμενος).

(Ἔπειτα συνέχεια).

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Δὲν εἰμποροῦμεν μὰ τοὺς Θεοὺς νὰ ἐννοήσωμεν διατὶ ἀνέμιξαν τὸν «Ἀκρίταν» εἰς τὸν φιλολογικὸν πόλεμον ποὺ τόσον ἀστεία ἐδημιούργησαν οἱ βετεράνοι τοῦ φιλολογικοῦ Παρθενῶνος.

Ὁ «Ἀκρίτας» δὲν ἐδημιουργήθη διὰ νὰ θεραπεύσῃ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τὰς προλήψεις· ἀλλ' ἐκδίδεται μὲ τὸν ἱερὸν πόθον νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ παρασκευάσῃ ἀληθινὴν πνευματικὴν κίνησιν — ὅπως ἕως τώρα ἐπεδίωξε— καὶ ὄχι κλούβιαν. Προσκόμματα καὶ ἐμπόδια, ἄλλο καλὸ· ἀλλὰ μ' αὐτὸ τί βγῆκε; Εἶδωλα θέλεις νὰ συντριψῆς, ποὺ λατρεύονται εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, θεοὺς θέλεις ν' ἀρνηθῆς, ποὺ ἡ ἀμάθεια τοὺς ὕψωσε σὲ ψηλοὺς θρόνους, καὶ νὰ δαιμόνια θέλεις νὰ σπείρῃς καὶ φῶς στὴ σκοτεινιά θέλεις νὰ σκορπίσῃς καὶ δὲν θὰ βρισθῆς; δὲν θὰ δαρθῆς; δὲν θὰ φυλακισθῆς;

Τοῦ ὄχλου τὸν ἔπαινο δὲν τὸν ἐζητήσαμεν ποτέ. Ἐχομεν τόσῃν πεποίθησιν εἰς τὸ ἔργον μας, ποὺ τίποτε δὲν θὰ εἰμπορέσῃ νὰ μᾶς ἀνακόψῃ ἀπὸ τὸν δρόμον μας.

Ὁ «Ἀκρίτας» εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δράσεώς του ἀκόμα, τόσῃν θέλησιν καὶ τόσῃν ζωὴν αἰσθάνεται, ὥστε δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ χειραγωγηθῇ ἀπὸ κανένα, ἀλλὰ μόνος μὲ τὰς ἰδικὰς του ἀρχὰς καὶ τὰ ἰδικὰ του ιδεώδη ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐργασθῇ διὰ μίαν μελοντικὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου του.

Περὶ τούτου ἀφίνοντες νὰ ὁμιλήσῃ τὸ μέλλον, δὲν συγχαίρομεν τὸν κ. Σουρῆν διὰ τὸν πολῦτιμον συμβοηθὸν του εἰς τὴν κατὰ τοῦ «Ἀκρίτα» ἐπιθεσίαν του, τὴν ὁποίαν ὁ ρηθεὶς συμβοηθὸς κ. Πάπ, ὡς Ἐρασιτέχνης τῆς Ζωῆς καὶ τῶν «Ἀθηνῶν» ἔκρινε καλὸν μὲ τόσῃν εὐφυολογίαν νὰ στολίσῃ, ὥστε νὰ σαλατοποιήσῃ μὲ τὸν ἀστείωτερον τρόπον μίαν ἀνακριβέστατα ἐπαναλαμβανομένην ἰδιωτικὴν συνομιλίαν τοῦ Σουρῆ καὶ τοῦ Σκίπη, μὲ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα.

Τώρα τί τὸν ἐνδιαφέρει τὸν κ. Σουρῆ πῶς θὰ ζήσωμεν ἐμεῖς; Ὁ κ. Σουρῆς ἐκδίδει τὸν Ρωμῆόν του «γιὰ τὸ ψωμί» ὅπως λέγει· ἐνῶ ἐμεῖς

— καὶ ἐδῶ εἶνε ἡ διαφορά μας — ἐκδίδομεν τὸν «Ἀκρίταν» γιὰ τὴν **ΙΔΕΑ**.

Ἄς ἀφίνωμεν ὅμως τοὺς ἀνθρωπάκους νὰ κάμουν τὸ κέφι τους. Γίνεται πολὺ μικρὸς κανεὶς νὰ καταπιάνεται μὲ τέτιες ἱστορίες.

Ὡς ποιητὰς ἢ ἐκδότας περιοδικοῦ ἄς μᾶς ὑβρίσουν· δικαιομά τους· Σύνταγμα δὲν ἔχομεν; Τὴν γαλήνην μας τίποτε δὲν μᾶς τὴν ταραίζει.

Ἀποσιζόντος τοῦ Διευθυντοῦ

Δημ. Τζερύχης

ΟΙ ΝΕΟΙ

...ἀπὸ φῶς μεσημερνὸ ἢ νύχτα πλημμυρίζει.
Σολωμός.

Κάποιος φίλος μου, ποὺ βρίσκεται στὴ Γερμανία τώρα, συχνὰ πρὶν φύγῃ ἔλεγε, ὅτι στὴ σημερινὴ ἐποχὴ γράφουνε στίχους καὶ μαστορεύουνε ποιήματα στὸν τόπο μας, ὅλοι οἱ νέοι. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ οἱ ἀγάπες καὶ οἱ λατρεῖες, στὴν ἀνοιξί τῆς νεότητος, εἶνε σήμερα γεμάτες ἀπὸ ἐπιτόλαια αἰσθήματα, ποὺ τὰ σπέρνει φροντιστικὰ ἢ γύρα ψευτοζωή, καὶ ποὺ πασχίζει νὰν τὰ φανερώσῃ ἢ κάποια φιλοδοξία, ἢ θρεμμένη ἀπὸ τὰ πολυφάνταστα ρομάντζα κάθε καιροῦ, καὶ κάθε ὀχλοαγάπητου γραφιά, ρομάντζα, ποὺ ἀχόρταγα πάντα διαβάζονται στὰ γυμνάσια καὶ στὰ παρθεναγωγεῖα μας. Καὶ φαίνεται ὅτι ὁ λόγος του ἦταν ἀληθινός, γιὰτὶ ἀλλοιῶς δὲ μπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ κανεὶς τὴ στιχοπλημμύρα ποὺ τὸν τελευταῖο καιρὸ ξεχύνεται ἀπὸ τὶς στήλες τῶν ἐφημερίδων, μέσα στὶς ὁποῖες μιὰ ἔχει καὶ ἰδιαίτερη στήλη γιὰ νὰ ἀντιπροσωπεύεται ἐκεῖ—νὰ μοιρολογᾷ, νὰ δέρνεται, νὰ τραβομαλλιάται — ἢ «Νεοελληνικὴ ποίησις». Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὁ κοσμάκης λαβαίνει ἰδέα γιὰ τὴ φιλολογικὴ τοῦ ἔθνους κίνηση, ὁ κοσμάκης, ποὺ τέτοιος εἶνε καὶ τέτοια θέλει.

Καὶ ὅμως, καὶ ὅμως... Ὑπάρχει καὶ μιὰ σκόρπια δύναμη, μιὰ δύναμη ποὺ ὅσο ἀσυνεῖδητα καὶ ἀργά, τόσο σταθερὰ καὶ λαμπρὰ φανίζεται στὸ μεγάλωμά της. Καὶ τῆς στέκονται ὀδηγοὶ καὶ φροντιστάδες κάποιοι ἀπὸ τοὺς διαλεχτοὺς τεχνίτες τοῦ χτῆς καὶ τοῦ σήμερα, ποὺ τὰ σεβαστά τους ὀνόματα θὰν τὰ κρατήσῃ γιὰ πάντα ἢ ἱστορία, ἢ ἱστορία κάποιου ἀγῶνα στὰ ἑλληνικὰ γράμματα, γιὰ τὸ διάπλατον ἀνοιγμα τῶν ματιῶν καὶ τοῦ νοῦ, γιὰ τὸ φωτισμὸ τῶν συνειδήσεων, καὶ γιὰ τὸ φτέρωμα πρὸς τὰ ψηλὰ καὶ τὰ μεγάλα. Τελευταῖα ξανοίχτηκαν πρωτοχάραχτα καὶ πρωτόφαντα τὰ ὀνόματα, ποὺ μὴνᾶνε τοὺς ἀληθινούς τεχνίτες τοῦ αὔριο, καὶ ροβόλησαν κατὰ τὸν κάμπο ἀπὸ τῶν ἀφανῶν καὶ τῶν ἀγνωρῶν τὰ βουνά, οἱ νέοι, οἱ νέοι· οἱ ἀνγές, οἱ ἀνοιξες, οἱ ἐλπίδες.

Κ' ἔρχεται μεστός, τῆς σκέψης ἀγαπημένο παιδί, ὁ κ. Α. Καμπάνης, ποῦ τὰ κριτικά του λόγια καὶ τὰ τραγούδια του, μᾶς δείχνουν πόσο γαληνὰ ἐδώθε, κι' ὀργιαστικά ἐκείθε ἀκολουθαίει τὸ δρόμο του, γιὰ τὴν ἐκτύλιξη τῆς Ἰδέας. Κ' ἔρχεται μὲ θρίαμβου ὁ Λυρισμὸς νὰ μᾶς θαμπώσῃ, στοὺς ἀστραφτεροὺς στίχους ποῦ μᾶς προσφέρει ὁ κ. Α. Σικελιανός, ἡλιος ποῦ τὸ μαγευτικό του χάραμα μηνάει ποιὸ θάνατ' τὸ μεσημέρι. Καὶ ἡ φαντασία τοῦ κ. Δ. Διμπεράκη (Fingal) βουτηγμένη στῆς Μελέτης τὴν ἀκριβὴ κολυμπήθρα ἔρχεται νὰ μᾶς δείξῃ τὸ πρὸς τὰ πάντα πέταμά της. Καὶ μᾶς δείχνουν οἱ τραγουτιστάδες κ. κ. Ν. Χαντζάρας, Γ. Μαύτας καὶ Ρ. Φιλύρας ποῦ οἱ στίχοι τους εἶνε σὰν εἰκόνες καὶ σὰν ἐπιγράμματα, τὴν ἀληθινὴ ποιητικὴ ψυχὴ στὸ ὠραῖον ξετύλιγμά της. Κ' ἔρχεται ὁ κ. Κ. Βάρναλης μ' ἓνα του στίχων βιβλιαράκι νὰ μᾶς ἐκπλήξῃ, καὶ φανερώνεται μὲ τὴ θλίψη δεμένος, ὁ ἀρμονικὸς κ. Θ. Ζωϊόπουλος, καὶ δείχνεται στὸ τεῦχος τοῦτο ὁ καινούριος κ. Τριστάνος. Καὶ φέρνει ὁ ἀτίμητος διηγηματογράφος κ. Δ. Βουτυρᾶς, ἓναν νέον ἀέρα, στὸν πεζὸ τὸ λόγο, καὶ ὁ κ. Μ. Σιγούρος, ὁ καλὸς πάντα φανερώνεται δουλευτῆς στὰ ἀπλά καὶ στὰ ἔμμετρα. Κ' ἔρχεται ὁ κ. Λέαντρος Παλαμᾶς—τὸ χαριτωμένο παιδί τοῦ μεγάλου πατέρα—νὰ μᾶς δείξῃ τὴν πρῶίμην ἀνάπτυξή του στὴν ποιητικὴν ἐργασία, μὲ τὰ πρωτότυπα καὶ τὰ μεταφρασμένα του. Δάμπει μέσα σὲ τόσοι καὶ μιὰ δεσποινίδα, ἡ Αἰμυλία Κούρτελη, ποῦ πέρα ἀπ' τὰ γλυκὰ τραγούδια της, τὴ φέρνει τὸ τελευταῖο της διηγηματογραφικὸ φανέρωμα, μὲ τὴ λεπτὴ ψυχολογικὴ δύναμη, καὶ τὴν τάση πρὸς τὰ καινούρια. Καὶ τελευταία ὁ λόγος γιὰ τὸν κ. Σ. Σκίπη, τὸν διευθυντὴ τοῦ «Ἀκρίτα», ποῦ τὰ στερνὰ τραγούδια του—καὶ πρῶτο ἀπ' ὅλα τὸ «Στοιχειὸ τοῦ χειμῶνος»—μᾶς τὸν ἔδειξαν γεμάτου ἀπὸ ζῶην καὶ γερῶτατα ἀρματωμένον γιὰ τὸν ὑψηλὸ δρόμο ποῦ τοῦ ἔλαχε.

Ἐσπάρθηκε κάτω ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν οὐρανὸ τὸ λουλοῦδι ποῦ καιροῦς τῶρα λαχταράει τὸ ἔθνος νὰ φυτρώσῃ, τὸ ἔθνος τοῦ οὐραίου ἢ δύναμη ἀδύνατο νὰ δειχτῆ, ὅταν κοντὰ στ' ἄλλα δὲ γενικευτῆ καὶ τὸ ἐξάπλωμα τῆς Ἀληθείας στὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Κ' ἔπρεπεν ἴσως νὰ γίνῃ πλατύτερος ὁ λόγος σὲ μερικὰ σημεῖα, ποῦ παραπάνου μὲν ἀγγίζοντάς τα τ' ἀναφέραμε. Ἄλλ' ἀκόμα δὲν ἦρθεν ἡ ὄρα τους. Ὅμως ἀπὸ ὅλα ἔρχεται τὸ μήνυμα· δὲν εἶνε μακρὰ ὁ καιρὸς ποῦ θὰ πλημμυρίσῃ ἀπὸ φῶς μεσημερνὸ ἢ φιλολογικὴ μας νύχτα.

Η "ΜΟΝΝΑ ΒΑΝΝΑ,, ΕΙΣ ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἐδόθητε τελευταία ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου ἓνα ἀπὸ τὰ νεώτερα ἔργα τοῦ Βέλγου δραματογράφου κ. Μ. Μάτερλιγκ,

ἢ «Μόννα Βάννα». Πρὸ ὀλίγων χρόνων, ὅταν πρωτοβγήκε, ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωση, καὶ λόγος πολὺς ἔγινε, ὄχι γιὰ τὴν ἀξία του μονάχα, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ἔδειξε μιὰ νέα, νὰ ποῦμε ἔτσι, τεχνοτροπία τοῦ κ. Μ. Μάτερλιγκ τοῦ ὁποῖου ὅλα τὰ ἴσα μὲ τότε δράματα, μᾶς ἔδειχναν τὴν ἀφοσίωσή του εἰς τὴν ποίηση τοῦ μυστικισμοῦ καὶ τοῦ συμβολισμοῦ, καὶ μᾶς ἐφάνεροναν κάποια φλόγα ἀπὸ τὸν Σαίξπηρ τῆς «Τρικυμίας». Στὴν «Μόννα Βάννα» δὲ βλέπομε ὅπως σὲ κείνα, τὰ ἐκνευριστικά, μὰ ἀρμονικὰ καὶ ὠραία παραληρήματα τῶν προσώπων τοῦ δράματος, οὔτε τὰ προφητικά λόγια, οὔτε τὰς γοητευτικὰς ἐπαναλήψεις καὶ τὰ τόσα ἄλλα διακριτικὰ σημεῖα τῆς τέχνης τοῦ κ. Μ. Μάτερλιγκ. Τὸ ἔργον τοῦτο τὸ χαρακτηρίζουν μιὰ φιλοσοφία καὶ μιὰ ποίηση δεμένες μὲ τὴ λεπτότητα καὶ τὴ γλυκύτητα ποῦ διακρίνουν τὸν ποιητὴν. Καὶ τῶν αἰσθημάτων τὸ πάλεμα τόσο καθαρὰ ζωγραφίζεται, καὶ ἡ ἀνθρώπινη καρδιὰ τόσο φωτεινὰ δείχνεται, ὥστε νὰ μπορῆ κανεὶς νὰ πῆ ὅτι καὶ τοῦτο εἶνε ἀπὸ τὰ λίγα ἐκείνα δραματικὰ ποιήματα, ποῦ φέρνουν ἀπάνου τους τὴ βοῦλα τῆς ἀληθινῆς Ζωῆς. Καὶ πόσο εἶνε τὸ ψυχολογικὸ χαρακτήρισμα τῶν προσώπων! Ἡ Μόννα Βάννα, ἡ γυναῖκα τοῦ Γουϊδου Κολόνα, ἀρχηγοῦ τῆς φρουρᾶς τῆς Πίζας, προσφέρεται παρὰ τὴ θέληση τοῦ ἀντρός της, νὰ ὑποταχτῆ στὴν ἀπαίτηση τοῦ στρατάρχη τῆς Φλωρεντίας Πριγκηβάλη, ὁ ὁποῖος ἔχει μὲ τὰ φουστὰτα του στενὰ πολιορκίῃ τὴν Πίζα, καὶ δὲ μένει ἄλλο παρὰ μιὰ ἔφοδος γιὰ νὰ τὴν κυριέψῃ. Καὶ πηγαίνει γυμνὴ, μὲ μονάχα ἓνα μαντύα, στὴ σκηνὴ τοῦ Πριγκηβάλη, γιὰ νὰ τοῦ παραδοθῆ μιὰ νύχτα κ' ἔτσι ἡ πατρίδα της νὰ σωθῆ μὲ τὴν ἐγκατάλειψή της πολιορκίας ἀπὸ μέρος τοῦ Πριγκηβάλη, καὶ μὲ τὰ δῶρα του τὰ πλούσια, ποῦ θὶ ἐμπαιναν στὴν πολιορκημένη πόλιν καὶ ποῦ θὶ χόρταιναν τὸν πεινασμένον λαὸ καὶ ποῦ θὶν τοῦ ἔδειναν κουράγιο γιὰ τὸν πόλεμον, δῶρα, ἀποτελούμενα ἀπὸ κοπάδια βωδιῶν καὶ προβάτων, κι' ἀπὸ πλήθος ἀμάξια μὲ ἄλλα τρόφιμα καὶ πολεμοφόδια. Ἡ Βάννα μαθαίνει ἀπὸ τὸν Πριγκηβάλη, στὴ σκηνὴν του, ὅτι στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, ὅταν ἦταν παιδιὰ, κάπου συναπαητήθηκαν καὶ κάπου φιλήθηκαν ἀγαπημένοι, κ' ὅτι ἀπὸ τότε ἡ καρδιὰ του δὲν ἔπαψε γι' αὐτὴν νὰ βράζῃ, καὶ μέσ' τὸν κόσμον φτωχὸς καὶ ταπεινὸς αὐτὴν νὰ ὀνειρεύεται, καὶ τῶρα μισθοφόρος πολεμάρχης τῆς Φλωρεντίας, ποῦ ἐκέρδισε τὶς δόξας μὲ τὴν ἀντρεία του, προδίνει τὴ ζωὴν του καὶ τὶς τιμὰς του — κι' ὄχι τὴν πατρίδα του γιὰτὶ τέτοια δὲν ἔχει—ποῦ κ' ἡ ἴδια ἢ Φλωρεντία δὲν τὶς βλέπει μὲ καλὸ μάτι, καὶ πασχίζει νὰ τὸν ταπεινώσῃ σὰν ἄνθρωπον ἐπικίντυνον στὴ δημοκρατία, γιὰ τὴ μεγάλη δόξα του, τὶς προδίνει γιὰ νὰ χαρῆ, ἔστω καὶ λίγες ὥρες, αὐτὴν ποῦ τόσο καιρὸ τὴ λαχταρᾷ. Καὶ βλέποντας τότε αὐτὸς ὁ παράφορος ἐρωτευμένος τὴν πίστη

καὶ τὴν ἀγάπη ποῦ θρέφει ἡ Μόννα Βάννα γιὰ τὸν ἄντρα της, καὶ μὴ θέλοντας νὰ τῆς πάρῃ μὲ βία τὴν ἀγάπη της, δὲν τὴν ἀγγίζει. Κι' ὅταν κουτζεῖ ἡ ὥρα ποῦ τῆς Φλωρεντίας οἱ σταλμένοι ἔρχονται γιὰ νὰ τὸν δολοφονήσουν ἐκδικούμενοι τὴν προδοσία του, αὐτὸς θέλει νὰ σώσῃ τὴ Βάννα, καὶ τῆς λέει νὰ φύγῃ τὸ γληγορότερο ἀπὸ τὴ σκηνὴ του, καὶ νὰ πάῃ στὸν ἄντρα της, στὴν Πίζα, ποῦ καίγοταν ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἀπὸ τὸ γλεντοκόπι, ὕστερα ἀπὸ πείνα τόσο καιροῦ. Ἀλλὰ ἡ γενναιοκαρδὴ Βάννα γιὰ τὴν ἀνταπόδοση τῆς τιμωτητάς του, τὸν πείθει καὶ τὸν πέρνει, δίνοντάς του σωτηρία, στὴν Πίζα. Ἐκεῖ οὔτε ὁ ἄντρας της, οὔτε κανεὶς θέλει νὰ πιστέψῃ, πῶς ὁ πολεμάρχης τῆς Φλωρεντίας δὲν τὴν ἀγγίξε, μιὰ νύχτα ὀλάκαιρη ποῦ πέρασε μαζί της μέσ' τὴ σκηνή, καὶ ὅλοι νομίζουσε πῶς ἡ Μόννα Βάννα τὸν ἔφερεν ἐκεῖ, μὲ τὰ πλανέματά της γιὰ νὰ τὸν παραδώσῃ στὰ χέρια τους. Μονάχα ὁ Μάρκος Κολόνας, ὁ γέροντας πατέρας τοῦ Γουίδου, πιστεύει τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ οἱ φωνές του δὲν ἀκούονται. Κι' ὅταν ὁ ἄντρας τῆς Μόννας Βάννας βάνει τὴν ὑπόψια ὅτι μπορεῖ ἀληθινὰ ἡ γυναῖκα του ν' ἀγαπᾷ τὸν Πριγκηβάλη, καὶ διατάζει ν' ἀρχίσουν ἐναντίον του τὰ βασανιστήρια, αὐτὴ βλέποντας τὸ τέτοιο φέροσιμο τοῦ ἀντρός της, καὶ τὴν ἄρνησή του νὰ δώσῃ πίστη στὰ λόγια της, ἀρχίζει ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή νὰ τὸν μισῇ, καὶ γιὰ νὰ σώσῃ τὸν ἀγαπημένο της πιά Πριγκηβάλη, βροντοφωνάζει σὲ ὅλους ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς αὐτὸς τὴν ἀτίμασε, κ' εἶπε τὸ ψέμα γιὰ χάρη τοῦ ἀντρός της. Καὶ ζητᾷ νὰ τὸν βάλουν στὴ φυλακὴ καὶ τὸ κλειδί της νὰν τὸ ἔχει αὐτὴ, καὶ κανεὶς νὰ μὴ τὸν πειράξῃ, γιὰτὶ αὐτὴ μονάχη της θέλει νὰ τὸν ἐκδικηθῇ. Καὶ κατορθώνει νὰ πῇ στὸν Πριγκηβάλη κρυφὰ τὸ σκοπὸ της, ὅτι αὐτὴ θὰ τὸν σώσῃ καὶ ὅτι μαζί θὰ φύγουν. Κ' ὕστερα ἡ δαρμένη ψυχὴ της τὴ φέρνει σὲ κάποιο βύθισμα, καὶ μέσα ἀπ' αὐτὸ βγαίνουν κάποια λόγια γιὰ μελλούμενην εὐτυχία, καὶ λέει ὅτι ἴσα μὲ δῶ ἦταν ἓνα κακὸν ὄνειρο, μὰ ἀπὸ τώρα πιά ἀρχίζει τὸ ὄραϊον, ἀρχίζει τὸ ὄραϊον... Ὅσο γιὰ τὸ παίξιμο τοῦ ἔργου ἀπὸ τὸν θίασον τοῦ Βασιλικοῦ, δὲν ἔχομε τίποτα νὰ κακίσωμε, παρὰ μονάχα τὴν ὑπερβολικότητα στὴν ὑπόκρισή της, τῆς δεσποινίδας Φραγκοπούλου, καὶ τὴ φραντζέζικη προφορὰ της.

Ρήγας Γκόλφης

ΧΡΟΝΙΚΑ

Τρεῖς θάνατοι. Ὁ Εἰρηναῖος Ἀσώπιος. Ὁ Θεόδωρος Φλογαίτης. Ὁ Ἰωάννης Σκαλτσούνης. Ὁ φίλος μου κ. Κονδυλάκης εὕρισκει ἀναλογίας μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ Ἐμμανουὴλ Ῥοῖδη. Ἀλλὰ ὄχι.

Ὁ Ῥοῖδης δὲν ἦτον μόνον πολυμαθὴς οὔτε μόνον σκαλαθυρματογράφος ὅπως τὸν παρέστησε μετὰ τὸν θάνατόν του ὁ κ. Κ. Παλαμᾶς. Τὶ ἄλλο νὰ σημειώσῃ κανεὶς διὰ τὸν Εἰρηναῖον Ἀσώπιον παρ' ὅτι τὸ μέλλον δὲν ἔχει καμμίαν ὑποχρέωσιν νὰ πολυφορτώσῃ τὴν μνημνυ του μὲ τ' ὄνομά του. Τὸν Ῥοῖδην θὰ τὸν συλλογισθῇ κάπως. Διότι ἦτον ἓνας ἀπείρου κομψότητος διλετάντης. Ὁ Εἰρηναῖος Ἀσώπιος λέγει ὁ κ. Κονδυλάκης ὅτι ἀγαποῦσε πολὺ τὴν Ἰταλικὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν εἶχε μελετήσει. Ἀλλὰ τί εἶνε ποῦ θὰ με κάμῃ νὰ τὸ πιστεύσω;

* *

Καὶ ἄφετε τοὺς νεκροὺς θάπτειν τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς.

* *

Ὁ Θεόδωρος Φλογαίτης. Ἐνας ἄνθρωπος ἠθικός. «Ἀληθὴς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἦν». Καὶ συμβαίνει οἱ ἠθικότεροι νὰ εἶνε πολλάκις οἱ περισσότερον σιμὰ στὴν οὐτοπίαν. Ἀκόμη οἱ βαθυφρονέστεροι περισσότερον σιμὰ πρὸς τὴν ἀπαισιοδοξίαν. Καὶ οἱ περισσότερον θεληματικοὶ ἀκαταμέτρητοι εἰς τὴν αἰσιοδοξίαν των.

* *

Ὁ θάνατος τοῦ Σκαλτσούνη μὲ συγκινεῖ πολὺ περισσότερον. Μίαν στογὸνα θρησκευτικότητος εἰς τὰς ξηρὰς καρδίας τῶν ἀπελευθέρων ραγιαδῶν ποῦ εἴμεθα ἡμεῖς. Ἴδου πραγματικὸς ἀπόστολος. Ὁ Σκαλτσούνης θὰ ἐνοοῦσε κατὰ βάθος, ἂν τὸ ἤξευρε, τὸ λόγιον τοῦ αἰωνίου Σολωμοῦ «Ἄν δὲν ὑπάρχῃ θεὸς τί ὑπάρχει λοιπὸν;»

* *

Νὰ καὶ φιλολογικὴ βατραχομομαχία. Ὁ κ. Σουρῆς δὲν εἶνε ποιητὴς. Ὁ κ. Ψυχάρης εἶχε τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὸ κηρύξῃ. Καὶ τὸ τεράστιον φιλολογικὸν ἀποκολοκύνθωμά μας, καὶ ἡ δημοσιογραφικὴ ἐπιπολαιότης, καὶ σεις κ' ἐγὼ ἐταράχθημεν. Ἄς τὸ ὑποθέσωμεν.

Ὁ κ. Σουρῆς ποιητὴς. Ἐπῆρξαν ἄνθρωποι ὑποκρινόμενοι τοὺς σοβαροὺς οἱ ὅποιοι τὸν εἶπαν ἐθνικὸν ποιητὴν. Καὶ Κίπλιγκ καὶ Ἀριστοφάνης. Ἀλλὰ τί πρὸς αὐτό; Ἀφοῦ δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀποδείξωμεν ὅτι καὶ ὁ Κίπλιγκ εἶνε Ρωμῖος καὶ ὁ Ἀριστοφάνης Νεοέλλη, ὅπως ἀπεδείξαμεν τὴν ἑλληνικὴν καταγωγὴν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῶν Ἰαπώνων ναυάρχων ἄς δημιουργήσωμεν τὰ πάρισά των φοροῦντα νεοελληνικὴν τήβεννον ἢ πατατοῦκαν, εἶνε πολὺ εὐκόλου, μὰ τὸν Ἀσκληπιόν.

Ὁ Σουρῆς. Ὅπως εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ Μπεραυζέ· τὸ μέγεθος τῆς νεοελληνικῆς ἐπιπολαιότητος τὴν ὁποίαν ἐκπροσωπεῖ δημοσιογραφία ἀνήθικος κατ' ἐξοχίην, μόνον πρὸς τὴν ἐπιπολαιότητα τῆς

Γαλλίας μιᾶς ἐποχῆς δύναται νὰ συγκριθῆ. Καί ἤρκεσαν ἐκεῖ ἡ κριτική πνοή τοῦ *Leconte De V'Isle* νὰ κρημνίσῃ τὸ εἶδωλον τῶν ἀντιλαμβανομένων κ' ἐκεῖ - ὅπως κ' ἐδῶ - ἀποκριάτικα τὴν φιλολογοίαν.

Σατυρικός ποιητής. Ἰουβενάλης. Μὰ τοὺς θεοὺς. Ποιητὴς ἕνας ἐπιτήδειος κουτοπόνηρος ἀνθρωπάκος ὁ ὁποῖος τυπώνει μίαν ἔμμετρον φυλλάδα τὴν ἑβδομάδα χάριν τῆς ἀναξιοπαθούσης οικογενείας του. Ἀλλὰ διατὶ ὄχι; Ποιητὴς δὲν εἶν' ἐδῶ μόνου ὁ Ἀττικός ἥλιος εἶνε καὶ ὁ κ. Πολέμης «Γκαίτε» ὅπως τὸν ἀνεκῆρυξεν ἕνας δημοσιογράφος καὶ ὁ πατέρας τοῦ κ. Πώπ, ἀκόμη. Ὁ Πολέμης Γκαίτε καὶ ὁ Σουρῆς Ἀριστοφάνης. Καὶ ὁ κ. Πώπ, Γαβριηλίδης. *C' est pour la comparaison* ἢ ὁποία *n'est pas raison*

* *

Ὁ σατυρικός ποιητὴς πρέπει νὰ εἶνε πρὸ πάντων ποιητὴς. Ἀλλὰ τοῦτο τί ἐμποδίζει τὸν κ. Ξενόπουλον νὰ κάμῃ τὸν κ. Σουρῆν Σολωμόν. Μία ἀσέβεια μέσα εἰς ὅλας τὰς ὅλας καὶ ἀπὸ ἕναν συμπατριώτην τοῦ Σολωμοῦ. Ἀλλοίμονον. Αἰσθάνομαι μαζί μὲ τὸν Ἰταλὸν διδάσκαλον τὴν ἀλήθειαν «πάντοτε χωρὶς τὴν ὀργὴν ἢ λύπη εἶνε μωρά».

* *

Μαλλιανοί. Πρέπει ἕνας ἄνθρωπος νὰ εἶνε ἐντελῶς ἐστερημένος αὐτοενηρωτικῆς καὶ ἀνατροφῆς ἀκόμη διὰ νὰ κοπρολογῆ μὲ τὴν ῥυπαρὰν αὐτὴν λέξιν ποῦ δὲν σημαίνει τίποτε ἐκτὸς ἂν θέλῃ νὰ πῆ ὅτι ὁ κ. Πώπ κάτω ἀπὸ τ' ἄφθονα μαλλιά του κρύπτει τὰ ἐπιπολαιότατα μυαλά του. Ὁ κ. Κουδουλᾶκης, ὁ σοφός μου φίλος, εἶνε τελείως μετανοημένος διὰ τὴν «ἐν ἀμαρτίαις γέννησιν» τοῦ ἀσόφου ὄρου.

* *

Καὶ ἄφετε τοὺς νεκροὺς θάπτειν τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. Ἐκτὸς ἂν ὅπως ὁ ἅγιος Αὐξέντιος εἴσθε ἀπὸ ὅσους «μελέτην τοῦ θανάτου τὸν βίον ἔθεντο»

* *

Γνωρίζω ὅτι καὶ τὰ ὄργια τῶν Καλλικαντζᾶρων τελειώνουν. Ὅπως θὰ τελειώσῃ καὶ ἡ ὑπομονὴ τοῦ κόσμου. Καὶ ὁ κ. Πώπ μὲ τὴν πασιγνώστην εὐφύϊαν του θὰ εὔρῃ ἄλλον τρόπον διὰ ν' αὐξήσῃ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ φύλλου του. Ἡ βατραχομουμαχία θὰ περατωθῆ.

Ἀριστοτέλης Κεμπάνης

ΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ «ΑΚΡΙΤΑ» ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟΝ

Ὁ ἀγνὸς ἐνθουσιασμός καὶ ἡ προσήλωσις εἰς τὴν Ἰδέαν, εὐρίσκει βέβαια πολλὰ προσκόμματα· ἀλλ' ἐπὶ τέλους νικᾷ. Τὰ βρεκεκεξ τῶν ἀστείων δὲν εἴμπορεῖ παρὰ νὰ παύσουν, ν' ἀκουσθῆ δὲ τῶν ἀληθινῶν καὶ τῶν βαθύτερα σκεπτομένων, ἢ γνώμη. Τὸ μήνυμα μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸ Κάϊρον, ὅπου ὁ διευθυντὴς μας κ. Σκίπης μετέδωκε τὸν ἐνθουσιασμόν του καὶ ἤγειρε τὴν γενικὴν ἐκτίμησιν. Ἐμεθα νέοι καὶ δὲν μᾶς κάμνει μικρὰν ἐντύπωσιν ὅταν βλέπωμεν ὅτι ὁ κύριος Γενάδης, ὁ σεβαστὸς διπλωματικὸς Πράκτωρ, παρουσίασε τὸν κ. Σκίπην εἰς τὸ κοινόν, ὁμιλήσας μὲ τόσῃν θερμότητι περὶ τοῦ εὐγενοῦς τοῦ διευθυντοῦ μας Ὁνειροῦ. Αὐτὴ ἡ προθυμία τοῦ ἀξιότιμου κ. Γενάδη βεβαίως μᾶς συγκινεῖ.

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὸν ἐν Καίρῳ Τύπον νὰ ὁμιλήσῃ.

Ἡ διάλεξις τοῦ κ. Σκίπην.

Εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συναυλιῶν τοῦ «Κουτιναυτάλ», ὁμιλήσεν ὁ κ. Σκίπης περὶ τῆς ποιήσεως ὡς ζωοποιῶν δυνάμεως τοῦ ἔθνους καὶ ἀπήγγειλε κατόπιν τινὰ τῶν ποιημάτων του, ὡς καὶ ἐν τῶν ὠραιότερων τοῦ Σολωμοῦ. Παρίσταντο πολλαὶ κυρίαί, ἐν αἷς αἱ κυρίαί Σπετσεροπούλου, Τσάμη, Αὐλωνίτου, Μελετίου, αἱ δεσποινίδες Φιλίππου ἰατροῦ, Κωστοπούλου, καὶ πολλοὶ κύριοι, μετ' εὐχαριστήσεως δὲ εἶδομεν καὶ ἀρκετοὺς περὶ τὰ γράμματα ἀσχολουμένους ἐκ τῶν δύο φύλων. Ἀπὸ ἑνωρὶς εἶχον ἔλθῃ ὁ Διπλωματικὸς Πράκτωρ κ. Γενάδης μετὰ τῆς Δδος θυγατρὸς του καὶ ὁ γραμματεὺς κ. Ρικᾶκης. Ἡ αἴθουσα μὲ τὴν ἀριστοτεχνικὴν διάταξιν τῶν ἐξωτικῶν φυτῶν καὶ μὲ τὸ ἀπαλὸν φῶς συνεδυάζετο ἁρμονικῶς μὲ τὸν σκοπὸν τῆς συγκεντρώσεως καὶ ἐν ἀπόγευμα ἐπέρασεν ἐκεῖ ἀνεπαισθήτως πλήρες ἡρέμου ἀπολαύσεως καὶ μεταρσιώσεως πνευματικῆς.

Τὸν κ. Σκίπην παρουσίασεν εἰς τὸ κοινόν ὁ κ. Δ. Πράκτωρ θερμῶς ὁμιλήσας περὶ τοῦ ποιητοῦ καὶ τῶν ὀνειρῶν του καὶ ἐξᾶρας τὴν ἀναληφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ εὐγενὴ καὶ ὑψηλὴν ἀποστολήν, καθὼς καὶ τὸν ἀγνὸν καὶ πύρινον ἐνθουσιασμόν ὅστις διακαίει τὸν ποιητὴν. Μετὰ προλογισμὸν περὶ τῆς ἐθνοποιῶν δυνάμεως τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως διὰ μέσου τῶν αἰώνων, γενόμενον εἰς γλώσσαν ρέουσιν καὶ μὲ πολλὴν διαύγειαν, ὁ κ. Σκίπης ἀπήγγειλε τινὰ τῶν ποιημάτων του, καταδείξαντα δύναμιν πάθους, ζωηρὰν ἔμπνευσιν καὶ ἀριστοτεχνικὴν τοῦ στίχου ὑφήν. Τινὰ ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἄρτια ὑπὸ ἔποψιν ἰδέας καὶ μορφῆς καὶ παρῆχον τὴν ἐντύπωσιν καλλιτεχνημάτων εἰς ἃ ἀπέδιδεν ἔκτυπον παράστασιν ζωηρὰ καὶ πλήρη παθητικοῦ χρωματισμοῦ ἀπαγγελία. Πολλὴν παραστατικὴν

εικονικότητα παρέσχευεν ὁ κ. Σκίπης καὶ εἰς ἀπόσπασμα τοῦ «*Λάμπρου*» τοῦ Σολωμοῦ μὲ ἀπαγγελίαν θερμὴν καὶ πάλλουσαν ἐκ ζωῆς καὶ ἀληθείας, δι' ὧλων δὲ αὐτῶν κατώρθωσε νὰ συγκρατήσῃ μετέωρον ἐκεῖ ἐπὶ δίωρον τό κοινόν, ἐπανελθόν εἰς τὴν πραγματικότητα, ὅταν ζωηρὰ καὶ θερμὰ χειροκροτήματα ἐσημείωσαν τὸ πέρας τῆς ὥραίας ἡμερίδος.

Τὰ περὶ αὐτῆς ὅμως δὲν θὰ ἦσαν ἄρτια, εἰάν δὲν ἐκάμνομεν συγχρόνως μνείαν καὶ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ κ. Σκίπη, ὁ «*Ἀ κ ρ ἰ τ α ς*», περὶ οὗ οὗτος μετὰ τόσου ἐνθουσιασμοῦ ὠμίλησε. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο εἶνε ἄξιον παντὸς θερμοῦ λόγου καί, ὑποστηρίζων τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ὁ διευθυντὴς του ὑπεραμύνεται δραστικώτατα τῆς νεωτέρας λογοτεχνείας, ἣτις τόσον εὐέλπις παρουσιάζεται ἐνώπιον ἡμῶν. Αἱ διαλέξεις καὶ αἱ περιοδεῖαι, ἃς ὁ κ. Σκίπης μετὰ τόσου καρτερικοῦ θάρρους ἐπιχειρεῖ ἀπὸ τινος, τὴν ὑποστήριξιν τοῦ «*Ἀ κ ρ ἰ τ α*» ἀποβλέπουσιν, ἐνθάρρυσιν πρὸς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, παρέχουν δὲ οἱ δυνάμενοι νὰ παράσχουν τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ὑποστήριξιν πρὸς αὐτόν.

Ἀντούμεθα ὅτι μὴ ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας πλήρες τὸ ἔργον τοῦ κ. Σκίπη δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν τελειότεραν ἀνάλυσιν αὐτοῦ».

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΛΒΟΥ

Ἐκ προηγουμένων εἰσφορῶν	Δρ.	38.—
Νέστωρ Ἀγαλιανός	»	1.—
Γεώργιος Σκίπης	»	2.—
Ρώμος Φιλύρας	»	1.—
Σπυρίδων Σκίπης	»	2.—

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Μιχ. Ἀλεξανδ. Ἰωάννινα. Τῇ συνδρομῇ τοῦ κ. Χαρισιάδη, ποῦ ἔχετε εἰς χεῖρας σας, στείλτε τὴν παρακαλοῦμαι. Σᾶς ἔγραψα ἐπανειλημμένως.— Ἀλέξ. Καβάλας. Καλάμας. Δελτάριό σας καὶ σειρὰν ἔλαβα καὶ σᾶς εὐχαριστῶ.— Ἀγγ. Ἰγγλ. Καλάμας. Τὸ ἀντίτιμον τῶν 6 τευχῶν ποῦ μετεχειρίσθητε σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς στείλετε. Ἀναμένομεν ἀπάντησί σας.— Θρ. Μακρ. Λάρισα. Ἀπάντησί σας δὲν ἔλαβα. Ἡ ἀγγελία σας κετεχωρήθη. Μὴ ξεχνᾶς.— Γ. Φακ. Λάβετε τὸ κόπον νὰ μᾶς στείλετε τὸ ἀντίτιμον τῶν τευχῶν ποῦ ἐλάβατε ἕως τώρα. Περιμένω ἀπάντησί σας.— Ν. Σαράτσ. καὶ Ἀγ. Ζάχ. Βόλον. Τί γίνεσθε; Ἔτσι τόσο καιρὸ χωρὶς καμμιὰ γραμμὴ; Γιὰ τὴν ἐκδοσὶ τῶν Ἀπάντων τοῦ Κάλβου πιστεύω ὅτι θᾶχωμε καμμιὰ συνεισφορά σας. Ὅλοι πρέπει νὰ ὑποστηρίξουν ἓνα τέτοιο ἔργο.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀπὸ τοὺς συνδρομητὰς καθύστεροῦν ἀκόμην τὴν συνδρομὴν τους νὰ σπεύδουν καὶ ἐξοφλῆσουν αὐτήν, ἄφοῦ ἦδη μὲ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ παρόντος τεύχους λήγει τὸ πρῶτον ἔτος.

La Revue Mondiale

45 - rue Laffite - Paris

La moins chère de Revue littéraires Française.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚῆ, ΕΜΠΟΡΙΚῆ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ, ΕΚΔΙΔΟΜΕΝῆ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤῆΝ
ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ:

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Γ. ΤΗΝΙΟΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Σ. ΛΙΑΤΣΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ	φρ.	35
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ	»	40
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐξᾶμ.	»	20

Le Courrier

Politique, Actualité
Questions sociales, Lit-
térature.

Européen

Comité de Direction:

NICOLAS SALMERON, CHARLES SEIGNOBOS,
BJÖRNSTJERNE BJÖRNSSON

EBDOMADAIRE

ABONNEMENTS

	Un an.	Six mois	Trois mois
France	12 fr.	7 fr.	3 fr. 50
Union	15 fr.	8 fr.	4 fr. »

Η ΜΙΚΡΑ

Η ΜΟΝΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ-ΔΕΛΤΑΡΙΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΝ ΛΑΡΙΣΣΗ: ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ:

Κορυφ. ΑΔΕΛΦΟΥΣ Γ. ΜΑΚΡΗ

Βιβλιοπώλας

Λαοιδόαν

Θεσσαλίας

Ἐκδίδεται τὴν 25ην ἐκάστου μηνὸς ἐκ 12 μέχρις 20 σελίδων. Εἶναι ὄργανον ὧλων τῶν ἐν Ἑλλάδι, Κρήτῃ καὶ Ἐξωτερικῷ Γραμματοσυνλεκτηῶν καὶ Δελταριοσύντων. Σπεύσατε.

1 δραχμὴ - Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προπληρωτέα - δραχμὴ 1

Γ. ΜΠΡΕΛΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΣ ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ

Βραβευθεὶς εἰς ἀπάδας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐκθέσεις

ΑΚΡΙΤΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΟΔΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 32

Δευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Γραμματεὺς: Δ. ΤΖΕΡΑΧΗΣ

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Σ. Δε-Βιάζης: Ἡ πρώτη ἐθνικὴ μας ναυτιλία (1800-1807). Μελέτη. — **Δημοσθένη Βουτυρά:** Ἡ Δύναμις τοῦ ὄνειρου. Δίγγημα. — **Γεωργίου Τσοκοπούλου:** Οἱ Μετέωροι. Μελέτη. — **Α. Παπαδιαμάντι:** Δίγγημα. — **Πέτρον Ζητουριάτη:** Ἡ Ἀντιγόνη τοῦ Μάνου. Μελέτη. — **Νίτσε:** Σκέψεις. — **Σ. Σκίπη:** Τ' ἀγαπημένα μέρη. Δίγγημα.

ΣΥΝΕΧΕΙΑΙ

Honoré de Balzac: Ἡ Μητροιά. Δράμα.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ρῆγα Γκόλφης: Τραγούδια: Τὸ καρδί. — Ἄνοιξη. — Μία προσευχή. — Στὰ σύγνεφα. — **Λίμ. Κούρτελη:** Σίβυλλα. — **Σ. Σκίπη:** Τὸ Ἄρμα τῶν Κοράκων. — **Ἀγγέλου Σικελιανού:** Εἰδυλλιακά. — Ἐρωτες. — **Ν. Χαντζάρα:** Τραγούδια. — **Θεοκοίτου:** Λῆναι ἢ Βάκχαι. Μετάφρ. Α. Καμπάνη.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ γιὰ τὰ ξένα περιοδικά.